

NORGES
IDRETTSFORBUND

Den norske toppidrettsmodellen 2022

*Oppfølging av det eksterne toppidrettsutvalgets
rapport til Idrettsstyret*

Oversendt fra styringsgruppen til Idrettsstyret

11.april 2015

Den norske toppidrettsmodellen 2022

1. Innhold

2. Sammendrag

3. Oppdraget

- 3.1. Tvedt-utvalget
- 3.2. Ledermøtet 2013
- 3.3. Idrettsstyret 2013
- 3.4. Prosesser som må sees i sammenheng
- 3.5. Rapportens funksjon

4. Mål for toppidretten

- 4.1. Overordnet mål for norsk toppidrett - «Store internasjonale prestasjoner»
- 4.2. Prestasjonsmål for mesterskap - «Å gjøre de beste bedre»
- 4.3. Utviklingsmål for en bred toppidrett - «Å gjøre de beste flere»
- 4.4. Rekrutteringsmål - «Morgendagens toppidrettsutøvere»
- 4.5. Mål for særforbundenes toppidrettsarbeid - «Ansvar for egen toppidrett»
- 4.6. Mål for FoU-arbeidet - «Verdensledende på kunnskap»

5. Filosofien bak den norske toppidrettsmodellen

6. Olympiatoppens styring

- 6.1. Utgangspunkt
- 6.2. Frihet til å utfordre
- 6.3. Styrt av fellesskapet
- 6.4. Formell rapportering
- 6.5. Dialog med idrettsstyret
- 6.6. Dialog med særforbundene
- 6.7. Vide faglige og operative fullmakter
- 6.8. Deltakelse i NIFs ledergruppe
- 6.9. Samarbeid med Utviklingsavdelingen
- 6.10. Oppfølging av FoU-arbeidet

7. Ledergruppe og organisasjon

- 7.1. Organisasjonsstruktur
- 7.2. Nye resultatenheter
- 7.3. Olympiatoppens ledergruppe
- 7.4. Coachene
- 7.5. Utviklingsforbund

8. Landslagsmodellen - Samhandlingen mellom OLT og særforbundene

- 8.1. Landslagsmodellen
- 8.2. Prioritering av særforbund
- 8.3. Grunnlaget for tildeling av toppidrettsmidler
- 8.4. Formell styringsdialog
- 8.5. Coach-rollen og den løpende samhandlingen med særforbundene
- 8.6. Særforbund uten avtale

9. Trenerutvikling innenfor toppidretten

- 9.1. Eierskap til trenerutdanningen
- 9.2. Olympiatoppens utfordring

- 9.3. Kompetanseutvalget
- 9.4. Avdeling for Idrettsutviklings ansvar og rolle
- 9.5. Olympiatoppens ansvar og rolle
- 9.6. Trenerutdanning ved høyskoler og universiteter

10. Toppidrettsforskning, utviklingsarbeid og optimalisering inn mot mesterskap

- 10.1. Forskningscenter for toppidrett
- 10.2. Optimalisering inn mot mesterskap
- 10.3. Implementere ny kunnskap i treningsarbeidet
- 10.4. Formidle ny kunnskap til organisasjonen

11. Møteplasser og faglig samarbeid innenfor norsk toppidrett

- 11.1. Politisk styring av norsk toppidrett
- 11.2. Idrettspolitisk dialog om toppidrett

12. Særforbundenes talentutvikling

- 12.1. Særforbundslinjens ansvar og rolle
- 12.2. Talentbegrepet
- 12.3. Lokal kvalitet i barneidretten
- 12.4. Lokal kvalitet i ungdomsidretten
- 12.5. Systematisk trenerutvikling
- 12.6. Kraftsentra

13. Utvikling av det nasjonale toppidrettssenteret

- 13.1. Treningsmuligheter på internasjonalt nivå
- 13.2. Campus Sognsvann
- 13.3. Finansiering av prosjektet

14. Regional toppidrettsorganisering

- 14.1. Organisasjonslinjenes ansvar innenfor toppidretten
- 14.2. Prioriterte innsatsområder
- 14.3. Primære målgrupper
- 14.4. Lokalisering
- 14.5. FoU-arbeid
- 14.6. Styringslinjer

15. Evaluering av Olympiatoppen og særforbundenes toppidrettsarbeid

- 15.1. Evalueringsrutiner
- 15.2. Mesterskapsevalueringer
- 15.3. Periodiske eksterne evalueringer

16. Finansiering av toppidretten og dens systemer på ulike nivåer i norsk idrett

- 16.1. Spillemidler og langtidsbudsjett
- 16.2. Markedsinntekter
- 16.3. Utviklingsorientert ungdomsidrett
- 16.4. Dagens økonomiske utgangspunkt
- 16.5. Alternative budsjettmål fram til 2022
- 16.6. Økte kostnader ved økende mesterskapsdeltakelse
- 16.7. Toppidrettsutøvernes rammevilkår
- 16.8. Prosjektstøtte til særforbundene
- 16.9. Finansiering av OLT's regionale avdelinger
- 16.10. Olympiatoppens fagavdelinger og treningsavdelingen
- 16.11. Treningsmuligheter på internasjonalt nivå
- 16.12. FoU-midler

- 16.13. Drift av Olympiatoppe og Toppidrettssenteret
- 16.14. Øremerket finansiering til paralympisk idrett
- 16.15. Olympiatoppens fremtidige finansieringsbehov

17. Alternative prioriteringer og økonomiske målbilder

- 17.1. Målbildene
- 17.2. Endringsbehov ut i fra dagens budsjettammer

2. Sammendrag

Oppdrag

Det eksterne toppidrettsutvalget leverte sin rapport til Idrettsstyret 4. april 2013. Idrettsstyret ba Generalsekretæren følge opp anbefalingene og oppnevne en intern administrativ styringsgruppe.

Proessen har, blant annet gjennom delrapporten «Kortreist kvalitet», gradvis ledet frem til denne rapporten, som representerer Olympiatoppens (OLT) konkrete oppfølging. Det har underveis vært viktig å se OLTs rolle i sammenheng alle andre bidragsyteres oppgaver.

Overordnet mål og ambisjonsnivå for norsk toppidrett

Rapporten foreslår som overordner mål at

- *Norsk toppidrett skal utvikles i både topp og bredde, opprettholde Norges posisjon som en ledende toppidrettsnasjon, og gi store opplevelser til folket.*

Som en oppfølging av målet fra Tvedt-rapporten om «å gjøre de beste bedre», foreslår rapporten tre nasjonale prestasjonsmål:

- *Norge skal være blant verdens tre beste vinteridrettsnasjoner i Olympiske leker og blant verdens 10 beste nasjoner i Paralympiske vinterleker,*
- *Norge skal være blant verdens 25 beste sommeridrettsnasjoner i Olympiske leker, og blant verdens 30 beste nasjoner paralympiske sommerleker», og*
- *Samlet for ikke-olympiske idretter, skal norsk idrett levere resultater på et tilsvarende nivå.*

Konkrete resultatmål for hver idrett utvikles gjennom systematiske målprosesser i dialogen mellom OLT og særforbundene.

OLT vil stille tydelige krav til særforbundenes toppidrettsarbeid om det skal bli realistisk å gjøre de beste flere, og om en skal sikre etterveksten av morgendagens toppidrettsutøvere. OLT-systemet må på sin side må ha kapasitet til å bistå dobbelt så mange utøvere tilknyttet landslagene med tjenester på høyt faglig medisinsk og idrettsfaglig nivå innen 2022. OLTs FoU-mål er å opprettholde norsk toppidretts fortrinn gjennom å være verdens ledende på kunnskap.

Styringsstruktur

Tvedt-rapporten utfordret NIF på en tydelig styringsstruktur og at OLT skal være en tydelig utfordrer overfor særforbundene. Det krever styringsmessig uavhengighet i forhold til de som skal utfordres og en toppidrettssjef med vide fullmakter.

Toppidrettssjefens rapportering til generalsekretæren er regelmessig og strukturert, og Idrettsstyret blir involvert i alle spørsmål av stor strategisk og økonomisk betydning.

Organisering og resultatrapportering innenfor OLT

Tvedt-rapporten anbefalte et tydeligere resultathierarki og nye resultatenheter. OLT skal fortsette å være en «*lærende organisasjon*, hvor ideer og gode erfaringer flyter fritt og ubyråkratisk. Hver enkelt coach vil, selv om man faglig arbeider på tvers av sommer- og vinteridrettene, rapportere til hhv. sommeridrettssjefen og vinteridrettssjefen, som igjen har det overordnede ansvar for den langsiktige utviklingen og OL/PL-forberedelsene.

Styringsdialogen med særforbundene

OLT bygger samarbeidet på en styringsdialog som er gjensidig forpliktende. Den politiske og faglige ledelse i særforbundene inviteres årlig til dialog rundt overordnede prioriteringer, men utover dette skal den *formelle styringsdialogen* foregå på *administrativt / faglig nivå*. OLT vil *dedikere en særforbundscoach* som ansvarlig for samarbeidsavtalen, og denne vil formelt forholde seg til *én ansvarlig leder* for toppidrettsarbeidet i hvert særforbund.

Prioritering av særforbund og OLTs ressurser

OLT har *vide fullmakter* i forhold til prioritering av egne ressurser, og følger prinsippet om «*resultater først – deretter støtte*». Med dagens begrensede ressurser er det en bevisst prioritering å satse på idretter hvor Norge har spesielle *klimatisk og kulturelle forutsetninger for å lykkes*, samt idretter som har utviklet en toppidrettskultur på høyt internasjonalt nivå. *Nettverksarbeid og læring på tvers mellom særidrettene* er fortsatt en vesentlig del av OLTs grunnfilosofi.

Satsing på større bredde i toppidretten (flere utøvere og/eller flere idretter) forutsetter betydelig styrking av de økonomiske rammer.

Særforbundenes satsing innenfor toppidrett for personer med funksjonsnedsettelse (TIF) er kun unntaksvis god nok. OLT vil prioritere de forbundene som *viser egen evne og vilje* til å utvikle TIF.

Samarbeidet gjennom landslagene

OLTs samarbeid med særforbundene bygger på *landslagsmodellen*. For å dra nytte av OLTs ressurser, må utøverne forplikte seg overfor landslaget i sin idrett.

Det er særforbundene selv som har et helhetlig ansvar for eget toppidrettsarbeid, og OLT skal ikke gå inn og overta løpende administrasjon og driftsoppgaver for landslag og særforbund. OLT skal innta en *rendyrket rolle som spesialist*, og levere definerte avtalte faglige tjenester, samt innta en tydelig rolle som kravstiller. I samråd med landslagstreneren skal coachene trekke inn relevant fagkompetanse fra OLTs fagstab.

Utdanning av trenere innenfor toppidretten

Særforbundene er eiere og forvaltere av sin egen utdanning. Topptrenerutdanningen gjennom OLT forventes å bygge videre på den grunnleggende trenerutdanningen i Trenerløypa. Dette sikrer en *helhetlig og verdibasert tilnærming, fra bredde til topp* i norsk idrett. Styringsgruppen anbefaler at OLT sikres *dedikerte ressurser til rådgiving* og utvikling av særforbundenes topptrenerutdanninger.

Parallelt forventer OLT at alle særforbund har en klar strategi for å styrke trenerkompetansen i egne klubber, herunder hvordan man skal inspirere og videreutvikle dyktige lokale trenere. OLT vil anbefale å utvikle trenerne parallelt med utøverne. Da kan trenerne også ta med seg verdifull kompetanse tilbake til hele det lokale treningsmiljøet.

FoU-arbeidet rettet mot toppidretten

Etter NIFs anbefalinger er det etablert et forskningscenter for toppidrett ved NTNU i Granåsen. Det er viktig at norsk idrett utfordres av kompetente miljøer som har sin forankring i academia og er styringsmessig uavhengig av idrettsorganisasjonen. OLT bør delta aktivt i senterets referansegruppe. Samtidig må OLT opprettholde sin uavhengige «bestillerkompetanse» på FoU-området, og særforbundene ivareta sine interesseområder.

Implementering av ny kunnskap i treningsarbeidet

OLT har et særlig ansvar for å implementere ny kunnskap i særforbundenes treningsvirksomhet og skal ta et større ansvar for å formidle toppidrettens kunnskap til de som arbeider med talent- og trenerutvikling lokalt og regionalt.

Møteplasser

Tvedt-utvalget etterlyste gode møteplasser, og OLT vil prioritere et årlig seminar tilrettelagt for særforbundenes politiske ledelse og toppansvarlige, hvor ny kunnskap og toppidrettens utfordringer settes i fokus.

Særforbundenes talentutvikling

Det er særforbundene som har ansvaret for talentutvikling og utvikling av prestasjonskulturer innenfor sin særiddrett.

Med «*talent*» mener OLT utøvere som besitter både nødvendige fysiske og mentale forutsetninger til å levere nødvendig kvantitet og kvalitet i treningsarbeidet over mange år, og som har nødvendige ambisjoner og vilje til å prioritere det som skal til for å skape kontinuerlig idrettslig utvikling mot et høyt internasjonalt nivå.

OLT fraråder at norsk idrett selekterer /spesialiserer utøvere i svært tidlig alder.

Særidrettens kraftsentra

Det er strategisk riktigere å styrke miljøer enn enkeltutøvere i arbeidet med morgendagens toppidrettsutøvere. Talentfulle og ambisiøse utøverne bør få fortsette sin utvikling uten å måtte flytte for tidlig hjemmefra. Mye tyder på at det å flytte unge utøvere fra hjemmemiljøene i for tidlig alder, øker sannsynligheten for frafall.

De fleste særidrettene har tydelige tyngdepunkter. I styringsdialogen vil OLT forvente at hvert enkelt særforbund har en langsiktig plan for fremtidig struktur og avklarer hvor man ønsker å utvikle egne kraftsentra, både nasjonalt og regionalt.

Treningsmuligheter på høyt internasjonalt nivå

OLT og norsk toppidrett er avhengig av at Toppidrettssenteret kan tilby fremragende treningsmuligheter på samme nivå som konkurrentene. Prosjektet Campus Sognsvann er etablert for å utrede mulighetene, men finansieringen av et slikt løft ligger utenfor rammene av denne rapporten. OLT vil imidlertid påpeke at dersom ikke OLT sentralt

(Toppidrettssenteret) innen rimelig tid videreutvikles betydelig, vil dette bli en sterkt begrensende faktor på prestasjonsutviklingen innenfor norsk toppidrett.

Idrettskretsenes rolle som tilrettelegger

Idrettskretsene er ikke et operativt ledd i aktivitetskjeden. De har imidlertid en viktig rolle i arbeidet med å legge til rette gode rammevilkår i fylket, og må ta initiativ til å koordinere alle særforbundenes behov overfor fylket og kommunene, både kultursektoren og skoleverket. Idrettskretsene er viktige for å skape politisk vilje til finansiering av prestasjonsmiljøer for ungdom med idrettslige ambisjoner, herunder muligheten for å kombinere utdanning med toppidrett regionalt.

OLTs regionale avdelinger

Møtene med de toppidrettsansvarlige i særforbundene avdekket et tydelig behov for OLTs tilstedeværelse flere steder enn i dag. Det ble særlig pekt på behov for spisskompetanse innenfor områder som testing, ernæring, helsetjenester, mental trening og basistrening.

OLT foreslår 8 regionale avdelinger, i hovedsak nær vitenskapelige kompetansmiljøer og lokalisert sentralt i store befolkningskonsentrasjoner. Med dagens etableringer i seks regioner, gjenstår det å dekke Østlandet med tanke på befolkningen Øst og Vest for Oslo.

Styringsmessig bør OLTs regionale avdelinger være en direkte forlengelse av OLTs fagmyndighet. De må opprettholde en fri evne til å utfordre og opptre koordinert med OLT og særforbundene i tråd med nasjonale strategier og avtaler.

Det er en forutsetning at disse sentrene ikke skal svekke finansieringen av den nasjonale toppidrettsfunksjonen, men primært etableres med basis i regional finansiering. OLTs grunnfinansiering bør begrenses til den regionale lederfunksjonen.

Systematisk evaluering

OLT vil videreføre de etablerte rutinene med interne evalueringer etter mesterskapene.

I tillegg bør Idrettsstyret, men jevne mellomrom, iverksette eksterne evalueringer av det nasjonale toppidrettsarbeidet, herunder OLTs rolle, strategi, prioriteringer og ressursbruk.

Finansiering

Olympiatoppen mottar en dominerende del av sitt budsjett over post 4 i spillemidlene til NIF. Om en tar hensyn til prioriteringen av paralympisk idrett og grunnfinansieringen av de regionale avdelingene, betyr dagens budsjetter stagnasjon for sentralleddets ordinære virksomhet.

Det er sentralt å erkjenne at toppidretten primært finansieres av særforbundene, og at særforbundenes markedsinntekter utgjør en vesentlig del av dette. Da har det vært viktig at NIF opptre koordinert og med moderasjon i markedet, slik at man ikke svekker særforbundenes kommersielle muligheter. Muligheten for å inngå tradisjonelle sponsorater, som gir eksponering knyttet til de olympiske- og paralympiske utøverne og lekene, er derfor begrenset.

Med tanke på å muliggjøre oppfølging av Tvedt-rapportens mål for norsk toppidrett fram mot 2022, foreslår denne styringsgruppen tre mulige ambisjonsnivåer. De gir ulik grad av måloppnåelse og vil medføre tydelige politiske prioriteringer utover ordinær prisstigning.

- a) En styrket basisløsning med regional utvikling, videre utvikling av den paralympiske idretten, samt deltakelse i alle IOC/IPC-mesterskap. Det vil kreve 4 % ekstra vekst.
- b) Styrket topp, bredde og paralympisk idrett vil kreve økt FoU-satsing, økte stipendier, styrking av de regionale avdelingene, styrking av OLTs fagavdelinger og treningsavdelingen, samt styrket ramme til paralympisk idrett. Det vil kreve 21 % ekstra vekst.
- c) Lik utvikling av alle idretter med høyt internasjonalt nivå vil først og fremst bety større rammer til stipender og særforbundstilskudd, kvalitetssikring og oppfølging av særforbundene. Parallelt må kapasiteten ved OLTs økes. Det vil kreve 43 % ekstra vekst.

3. Oppdraget

3.1. Tvedtutvalget

Det eksterne toppidrettsutvalget, under ledelse av Tom Tvedt, leverte sin rapport til Idrettsstyret 4. april 2013. Idrettsstyret behandlet rapporten 8. april 2013, og vedtok å sende den på høring i organisasjonen. Svarfrist 13. mai.

3.2. Ledermøtet 2013

Både rapporten og høringsinnspillene ble presentert og debattert på NIFs Ledermøte i Sandefjord 31.mai til 1. juni 2013. Tilbakemeldingene fra organisasjonen, både i form av de formelle høringssvarene og fra talerstolen på NIFs Ledermøte i Sandefjord, gav uttrykk for støtte til anbefalingene fra det eksterne toppidrettsutvalget.

3.3. Idrettsstyret 2013

Idrettsstyret behandlet oppfølgingen av anbefalingene fra det eksterne toppidrettsutvalget i sitt møte 24.-25. juni i Bekkjarvik. Generalsekretæren fikk i oppdrag å følge opp anbefalingene gjennom nødvendige faglige og administrative prosesser. Generalsekretæren ble bedt om å etablere en intern administrativ styringsgruppe for å koordinere arbeidet med oppfølging av de foreslåtte tiltakene.

Generalsekretæren oppnevnte følgende styringsgruppe: Øystein Dale (leder), Ass. generalsekretær NIF; Tore Øvrebø, Toppidrettssjef; Anja R. Veum, Utviklingssjef NIF.

Styringsgruppen har underveis knyttet til seg følgende personer: Marit Breivik, Ass. toppidrettssjef og Sommeridrettssjef; Helge Bartnes, Vinteridrettssjef (tidl. Utviklingssjef OLT); Arnfinn Vik, Ass. utviklingssjef NIF; Trond S. Pedersen, Utviklingssjef OLT.

3.4. Prosser som må sees i sammenheng

Tvedt-utvalget understreket i sine anbefalinger den nære sammenhengen mellom arbeidet mellom talentutvikling og trenerutvikling. Topptrenerutdanningen må bygge videre på den grunnleggende trenerutdanningen i Trenerløypa (trener 1 og 2).

Tvedt-utvalget pekte på at Forskningsutvalgets vurderinger bør legges til grunn i det videre strategiske arbeidet med forskning og utvikling på toppidrettsområdet.

Forskningsutvalget har sett på en optimal samlokalisering av idrettens støttefunksjoner og de vitenskapelige miljøenes kompetansemiljøer.

Tvedt-utvalget peker i sin rapport på at grunnlaget for norsk toppidrett legges i breddeidretten, som utøves i lokale idrettslag. Det vil derfor være et sammenhengende helhetsbilde som danner grunnlaget for den norske Toppidrettsmodellen.

3.5. Rapportens funksjon

Styringsgruppens funksjon har ikke vært å utrede på nytt det grunnlaget Tvedt-rapporten bygger på. Det har i stedet vært en prosess å følge opp anbefalingene, herunder å konkretisere løsninger. En viktig del av dette har også vært å se Olympiatoppens valg i sammenheng med andre bidragsyteres rolle og oppgaver innenfor toppidrettssektoren. Prosessen har derfor gradvis ledet frem til en rapport som representerer Olympiatoppens konkrete standpunkter og forslag til oppfølging av Tvedt-rapporten.

4. Mål for toppidretten

4.1. Overordnet mål for norsk toppidrett – «Store internasjonale prestasjoner»

Norsk toppidrett skal utvikles i både topp og bredde, opprettholde Norges posisjon som en ledende toppidrettsnasjon, og gi store opplevelser til folket.

- Store idrettslige prestasjoner innebærer idretts glede på høyeste prestasjonsnivå.
- Norsk toppidrett skal ha en helhetlig tilnærming til utøverne og legge vekt på tverridrettslig og tverrfaglig samarbeid.
- Toppidretten skal ta vare på sine fortrinn. Det krever fornyelse. Forskning og utviklingsarbeid skal prioriteres, og ny kunnskap skal integreres i det praktiske arbeidet.
- Norsk idrett arbeider for en ren idrett og fair play. Toppidrettsutøverne skal være gode forbilder med sunne verdier og inspirere barn og unge i resten av idrettsbevegelsen.
- Unge talenter må sikres faglig kvalitet og veiledning innenfor rammen av et helhetlig oppvekst- og treningstilbud.
- Den nasjonale eliten må sikres rammevilkår og treningskvalitet på internasjonalt toppnivå.

4.2. Prestasjonsmål for mesterskap - «Å gjøre de beste bedre»

4.2.1. Mål for vinteridrettene

- a) Norge skal være blant verdens 3 beste vinteridrettsnasjoner, målt i antall medaljer i Olympiske leker. Det gjennomføres en egen målsetningsprosess for hvert OL, hvor de enkelte særforbund konkretiserer sine resultatmål.
- b) Innenfor paralympisk vinteridrett, skal Norge være blant verdens 10 beste nasjoner, målt i antall medaljer i Paralympiske leker. Det gjennomføres en egen målsetningsprosess for hvert PL, hvor de enkelte særforbund konkretiserer sine resultatmål.

- c) Vinteridrettsforbundene skal, samlet sett, innenfor de internasjonale særidrettene norsk idrett er tilsluttet, levere prestasjoner på et tilsvarende høyt nivå. Dette skal måles i de mesterskapene og verdensturneene som har høyest prestisje innenfor vedkommende særiddrett.

4.2.2. Mål for sommeridrettene

- a) Norge skal være blant verdens 25 beste sommeridrettsnasjoner, målt i antall medaljer i Olympiske leker. Det gjennomføres en egen målsettingsprosess for hvert OL, hvor de enkelte særforbund konkretiserer sine resultatmål.
- b) Innenfor paralympisk sommeridrett, skal Norge være blant verdens 30 beste nasjoner, målt i antall medaljer. Det gjennomføres en egen målsettingsprosess for hvert PL, hvor de enkelte særforbund konkretiserer sine resultatmål.
- c) Sommeridrettsforbundene skal, samlet sett, innenfor de internasjonale særidrettene norsk idrett er tilsluttet, levere prestasjoner på et tilsvarende høyt nivå. Dette skal måles i de mesterskapene og verdensturneene som har høyest prestisje innenfor vedkommende særiddrett.

4.3. Utviklingsmål for en bred toppidrett - «Å gjøre de beste flere»

4.3.1. Særforbundsutvikling

Alle særforbund skal ha utviklet en plan for internasjonal matching og langsiktig utvikling av nye toppidrettsutøvere på internasjonalt nivå innenfor sine særiddretter. Antall plasseringer 4-12 i internasjonale mesterskap skal øke.

4.4. Rekrutteringsmål - «Morgendagens toppidrettsutøvere»

4.4.1. Særforbundsutvikling

Alle særforbund skal ha utviklet en plan for egen talentutvikling og internasjonal matching av morgendagens toppidrettsutøvere.

4.4.2. Mål Olympiatoppens støtte til morgendagens utøvere

Olympiatoppen skal, gjennom sine regionale avdelinger, ha utviklet kapasitet til å bistå med tjenester på høyt faglig medisinsk og idrettsfaglig nivå til dobbelt så mange utøvere som i dag.

4.5. Mål for særforbundenes toppidrettsarbeid - «Ansvar for egen toppidrett»

4.5.1. Organisering

- a) Særforbundet skal ha organisert sitt toppidrettsarbeid under én tydelig toppidrettsledelse.
- b) Særforbundet skal ha etablerte landslag innenfor de grenene man representerer internasjonalt, inkludert paralympisk idrett.

4.5.2. Planer

- c) Særforbundet skal ha fastsatt konkrete trenings- og resultatmål for sitt toppidrettsarbeid og landslagene.
- a) Særforbundet skal ha strategier og handlingsplaner av høy kvalitet som gjør måloppnåelse sannsynlig.
- b) Særforbundet skal ha strukturert sitt talentarbeid (utvikling av unge utøvere) med høy kvalitet.
- c) Særforbundet skal ha utviklet en gjennomgående trenerutdanning («trenerløype») og tiltak for heving av kvaliteten på trenere på alle nivåer.
- d) Særforbundet skal ha et aktivt verdiarbeid, herunder tydelige krav til antidopingarbeid.
- e) Særforbundet skal årlig evaluere sin organisering av toppidrettsarbeidet, herunder strategi, prioriteringer, resultater og ressursbruk.

4.6. Mål for FoU-arbeidet – «Verdensledende på kunnskap»

4.6.1. Samarbeid om forskning

- a) Utfordre og stimulere toppidrettsforskningen på områder som er avgjørende i arbeidet med å skape store prestasjoner.
- b) Formidle tilgang til særforbundenes ypperste utøvermiljøer, og delta med toppidrettens kunnskap og vitenskapelige spisskompetanse i samarbeidsprosjekter

4.6.2. Kunnskapsbasert optimalisering

- a) Være ledende i verden på å ha oversikt over relevant internasjonal forskning og beste praksis innenfor de beste nasjonenes toppidrettsarbeid.
- b) Opprettholde høy vitenskapelig kompetanse i Olympiatoppens fagavdelinger.
- c) Opprettholde idrettens uavhengige «bestillerkompetanse» på FoU-området gjennom egne forskningsmidler og systematisk utviklingsarbeid.

4.6.3. Implementere ny kunnskap i treningsarbeidet

- a) Være best på å implementere ny kunnskap på de fagområdene som utgjør det tverrfaglige kunnskapsgrunnlaget for fremtidens norske toppidrett.
- a) Være ledende i verden på diskusjon og læring på tvers av fagområder og beslektede særvidretter («tverrfaglig og tverridrettslig samarbeid»).
- b) Være ledende i verden på å formidle toppidrettens kunnskap til de som arbeider med talent- og trenerutvikling lokalt og regionalt.

5. Filosofien bak den norske toppidrettsmodellen

Den norske toppidrettsmodellen er en verdibasert modell som når sitt fulle potensial når utøvere og støttepersoner i velfungerende landslag opplever idrettsglede, og over tid tar medaljer i internasjonale mesterskap.

I Olympiatoppen definerer vi toppidrett som «trenings- og forberedelsesarbeid på linje med de beste i verden, avhengig av den enkelte idretts egenart og utbredelse. Arbeidet fører til jevnlig prestasjoner på internasjonalt toppnivå. Idretten er for disse utøverne en hovedbeskjeftigelse».

Toppidrettsmodellen forutsetter at flere aktører samspiller godt til utøvernes beste. Særlig avgjørende er det at særforbundene og Olympiatoppen har et velfungerende samspill.

Det er viktig å presisere at særforbundene eier og drifter sin egen toppidrett, samt har resultatansvar for sine idretter. Dette innebærer at landslagene må være godt organisert, ha høy idrettsfaglig kompetanse og godt fungerende relasjoner, som igjen fører til svært høy kvalitet på den daglige treningen.

Olympiatoppen, som idrettens felles utviklingsorgan, har et overordnet ansvar for resultatutviklingen i norsk toppidrett, og jobber mot disse målene gjennom særforbundenes landslag. Olympiatoppens viktigste bidrag i norsk idrett er å gjøre de beste utøverne og trenerne bedre.

Olympiatoppen må være uavhengig av særforbundene, samtidig som den er tett nok på til å kunne yte relevante bidrag. For å fylle denne rollen må Olympiatoppen ha tung kompetanse i ledelse og relevante idretts- og helsefag, slik at organisasjonen er i stand til å støtte og utfordre landslagene for å sikre prestasjonsutvikling. I tillegg til kompetanse, må Olympiatoppen også ha finansielle muligheter til å støtte opp om utviklingsprosjekter med kort og lang tidshorisont, prosjekter som særidrettene og Olympiatoppen definerer sammen.

Den norske toppidrettsmodellen er basert på verdien fellesskap som i praksis innebærer at aktørene skal utfordre og lære av hverandre ved å jobbe på tvers mellom forskjellige idretter og fag. Dette er en konkurransefordel for norsk idrett. Dette skjer ved at idrettene bringes sammen på små og store møteplasser hvor kompetanse deles og ny kompetanse dannes. Samarbeid på tvers av fag genererer også ny kunnskap som implementeres i idrettene som deltar i fellesskapet.

Til grunn for arbeidet i norsk toppidrett ligger en utviklingsmodell som er utformet over lang tid og som forener elementene målsetting, organisering og trening/praksis i en utvikling av den enkelte idretts prestasjonskultur.

En prosaisk framstilling av hvordan en topputøver kan tenke, handle og søke utvikling i en godt fungerende versjon av den norske toppidrettsmodellen, finnes på følgende link: http://www.olympiatoppen.no/om_olympiatoppen/prestasjonskultur/prestasjonstilstanden/page5306.html

6. Olympiatoppens styring

6.1. Utgangspunkt

Tvedt-rapporten peker på behovet for en tydelig styringsstruktur.

6.2. Frihet til å utfordre

Det er bred støtte til prinsippet om at OLT skal være en tydelig utfordrer overfor særforbundene. Dette krever styringsmessig uavhengighet i forhold til de som skal utfordres. OLT bør videreutvikles som et dedikert toppidrettsorgan innenfor paraplyorganisasjonen.

6.3. Styrt av fellesskapet

Norsk toppidretts felles mål, økonomiske rammer og overordnede prioriteringer fastsettes av Idrettstinget, og følges opp av Idrettsstyret.

6.4. Formell rapportering

Generalsekretæren er ansvarlig for alle administrative funksjoner innenfor NIF og utfører de pålegg og setter i verk de vedtak som er truffet av Idrettsstyret. OLT skal ledes av en toppidrettssjef som rapporterer direkte til NIFs generalsekretær.

6.5. Dialog med Idrettsstyret

Tvedt-utvalget foreslo at styringsdialogen formaliseres på en måte som sørger for at Idrettsstyret i større grad involveres i Olympiatoppens målprosesser og prioriteringer, og så det som naturlig at dialogen var relatert til utarbeidelsen av den årlige spillemiddelsøknaden og den årlige budsjettprosessen i Idrettsstyret.

Olympiatoppen vil, gjennom toppidrettssjefen, jevnlig informere Idrettsstyret om spørsmål som er av stor strategisk og økonomisk betydning og som er gjenstand for stor interesse i offentligheten.

6.6. Dialog med særforbundene

Toppidrettssjefen bør, sammen med Idrettsstyret, årlig invitere særforbundenes politiske og toppidrettsfaglige ledelse til dialog rundt felles utfordringer, muligheter og overordnede prioriteringer. Utover dette vil den formelle styringsdialogen foregå på administrativt og faglig nivå.

6.7. Vide faglige og operative fullmakter

Høringene har samtidig understreket verdien av et dynamisk og faglig sterkt toppidrettsorgan. Det krever en sterk ledelse med vide operative, økonomiske og faglige fullmakter innenfor sitt ansvarsområde.

6.8. Deltakelse i NIFs ledergruppe

Tvedt-utvalget pekte på behovet for god koordinering i NIF. Det er en forutsetning hvis fellesorganisasjonen skal kunne løse sine oppgaver på en ryddig måte i forhold til de ulike medlemsorganisasjonene.

Toppidrettssjefen bør derfor delta fast i NIFs administrative ledergruppe for å sikre et godt samspill mellom alle NIFs relevante stabs- og fagavdelinger.

6.9. Samarbeid med Utviklingsavdelingen

Tvedt-utvalget var spesielt opptatt av et godt samarbeid mellom OLT og Utviklingsavdelingen, da særlig i forhold til trenerutviklingen og idrett for funksjonshemmede. Både OLT og Utviklingsavdelingen må ha dedikerte ressurspersoner på fagområdene med avklart ansvar og nært samarbeid.

6.10. Oppfølging av FoU-arbeidet

NIFs fagavdelinger forutsettes å ta et selvstendig ansvar for FoU-virksomheten på sitt fagområde. Dette omfatter både dialogen mellom fagansatte og særforbundene, behandlingen av prosjektsøknader, interne møter, samt utadrettet kontakt med aktuelle offentlige og vitenskapelige organer.

Olympiatoppens utviklingssjef forutsettes å understøtte Forskningsutvalgets arbeid innenfor toppidrettsområdet.

7. Ledergruppe og organisasjon

7.1. Organisasjonsstruktur

Tvedt-utvalget diskuterer Olympiatoppen i lys av ulike organiseringsformer, og omtaler Olympiatoppen som en «*lærende organisasjon*» (*adhokrati*), hvor ideer og gode erfaringer flyter fritt mellom ulike disipliner og idrettsgrener slik at innsikt kan foredles og distribueres på et ubyråkratisk sett. Dette vil være Olympiatoppens grunnfilosofi.

Rent praktisk innebærer dette at medarbeiderne hører hjemme i baser, ressursenheter, miljøer, hvor de har en ren administrativ relasjon, mens selve arbeidet utføres i ulike andre konstellasjoner – satt sammen for å løse toppidrettens utfordringer og oppdrag. Olympiatoppen vil etterstrebe å være brukerorientert, kosteffektiv og fleksibel. Fagenhetenes leveranser skal i stor grad være gjennom prosjekter og team. Dagens adhokrati videreføres, men skal leve innenfor et tydeligere resultathierarki med nye resultatenheter.

Tvedt-utvalget anbefalte at de nye ledere for resultatenehete tiltrer før den videre organisasjonsstrukturen utformes i detalj. Den nye ledergruppen konstituerte seg i 2015, og er komplett fra mars 2015. Organisasjonsstrukturen og prinsippene er nå forankret i den nye ledergruppen.

7.2. Nye resultatenheter

Tvedt-utvalget pekte på behovet for å frigjøre mer av toppidrettssjefens kapasitet til overordnet mål- og strategiarbeid. Konkret foreslo utvalget at dette skulle gjøres ved at dagens tre coach-enheter ble endret til resultatenheter for henholdsvis sommeridrett, vinteridrett og talent- og trenerutvikling.

Etter en nærmere gjennomgang, fremstår det som logisk og hensiktsmessig at hver enkelt coach, ut i fra vedkommendes kompetanseprofil, fortsatt arbeider på tvers av sommer- og vinteridretter. De rapporterer om de respektive særforbundenes utvikling og utfordringer til relevant resultatnivå, som blir hhv. Sommeridrettssjefen, Vinteridrettssjefen eller Utviklingssjefen. De førstnevnte har det overordnede ansvaret for den langsiktige utviklingen og forberedelsene til de store mesterskapene, mens den siste følger opp trener- og talentutviklingen.

7.3. Olympiatoppens ledergruppe

7.3.1. Toppidrettssjefen

Toppidrettssjefen leder toppidrettsarbeidet i Olympiatoppen og har det strategiske ansvaret for den faglige og resultatmessige utviklingen av norsk toppidrett. Toppidrettssjefen skal arbeide for at norsk toppidrett utvikles i hele landet, i tråd med NIFs vedtatte mål og strategier.

Toppidrettssjefen har ansvar for at Olympiatoppen samarbeider godt med særforbundene og deres toppidrettsansvarlige, og med de internasjonale organisasjonene NIF er tilsluttet innenfor toppidretten.

Toppidrettssjefen er også ansvarlig for å utvikle OLT's regionale avdelinger, og være en aktiv utfordrer overfor særforbundene og de regionale toppidrettsmiljøene.

7.3.2. Sommeridrettssjefen

Sommeridrettssjefen skal lede og koordinere Olympiatoppens samlede sportslige og faglige bistand til toppidrettsarbeidet i de sommer-olympiske særforbundene og øvrige særforbund som har sommeren som sin primære sesong.

Sommeridrettssjefen har ansvaret for at de norske sommeridrettene utvikler seg i tråd med vedtatte mål og strategier for norsk toppidrett, og har det overordnede ansvaret for utviklingen innenfor norske sommeridretter.

Sommeridrettssjefen har et helhetlig planleggings- og oppfølgingsansvar for forberedelsene til de olympiske og paralympiske sommerlekene.

7.3.3. Vinteridrettssjefen

Vinteridrettssjefen skal lede og koordinere Olympiatoppens samlede sportslige og faglige bistand til toppidrettsarbeidet i de vinter-olympiske særforbundene og øvrige særforbund som har vinteren som sin primære sesong.

Vinteridrettssjefen har ansvaret for at de norske vinteridrettene utvikler seg i tråd med vedtatte mål og strategier for norsk toppidrett, og har det overordnede ansvaret for utviklingen innenfor norske vinteridretter.

Vinteridrettssjefen har et helhetlig planleggings- og oppfølgingsansvar for forberedelsene til de olympiske og paralympiske vinterlekene.

7.3.4. Utviklingssjefen

Utviklingssjefen skal være toppidrettssjefens forlengede arm til regionene, talentmiljøer, trenerne og forskningsinstitusjonene.

Vedkommende skal påvirke rammevilkårene for en bred og kraftfull ettervekst til norsk toppidrett. Avdelingsledere for OLTs regionale avdelinger rapporterer til utviklingssjefen.

Utviklingssjefen har ansvaret for toppidrettens interesser innenfor idrettens felles trenerutviklingskonsept, og koordinerer Olympiatoppens FoU-arbeid og samarbeid med forskningssentrene for idrett.

7.3.5. Fagsjef prestasjon

Særforbundene fremhever i høringene at tilgangen til Olympiatoppens sterke faglige ressurser er en viktig suksessfaktor ved den norske toppidrettsmodellen. I tillegg til behovet for en sommeridrettssjef, en vinteridrettssjef, og en utviklingssjef avdekket gjennomgangen av den samlede virksomheten derfor et tydelig behov for også å styrke ledelsen av de fagressursene som utgjør «prestasjonsfagene».

Fagsjefen for prestasjon skal lede og koordinere OLTs fagavdelinger som arbeider med å understøtte prestasjonsutviklingen blant utøverne på særforbundenes landslag.

Prestasjonsfagene består av kraft/styrke, motorikk/teknikk, utholdenhet, toppidrettscoaching, idrettspsykologi, ernæring, teknologi, samt OLTs treningscenter.

7.3.6. Fagsjef Helse/Sjefslegen

En viktig del av støtten til landslagene og toppidrettsutøverne er den samlede kompetansen innenfor helseområdet. Parallelt med «prestasjonsfagene» fremstår det som viktig å opprettholde en tilsvarende sterk ledelse av helsefagene.

Fagsjefen for helse skal lede og koordinere OLTs helsefaglige avdelinger som understøtter utøverne på særforbundenes landslag.

Helsefagene består av legetjenester (inkl. psykiatri), fysioterapi og klinisk psykologi.

7.3.7. Administrasjonssjefen

Virksomhetens omfang, både antall ansatte, engasjerte, partnere, prosjekter og generelle kompleksitet, tilsier at Olympiatoppen har en tilstrekkelig administrativ kapasitet og kontroll. Olympiatoppen støttes av NIFs administrative fagavdelinger (personal, økonomi, marked, informasjon etc.), men har behov for egen en lokal administrative ledelse.

7.3.8. Olympisk sjef

En viktig side ved Olympiatoppens virksomhet er forberedelsene og gjennomføringen av de internasjonale mesterskapene innenfor IOC- og IPC-paraplyen, herunder også løpende kontakt med IOCs og IPCs organer internasjonalt og i Europa. Antallet slike arrangementer har vært sterkt økende som en følge av bl.a. paralympiske leker, ungdomsleker og europeiske leker. Det er behov for en leder som samarbeider tett med både NIFs generalsekretær, toppidrettssjefen, sommeridrettssjefen, vinteridrettssjefen og NIFs arrangementssjef.

7.4. Coachene

De særforbundene som har OLT-avtale er delt inn i tre hovedkategorier. Utgangspunktet er idrettens egenart og faglige profil. Det faglige arbeidet innenfor hver av disse kategoriene ledes av en hovedcoach.

- Utholdenhetsidretter
- Tekniske idretter
- Lagidretter

Oppfølgingen av det enkelte særforbundet skjer gjennom en oppnevnt coach. Hver enkelt coach kan ha en kompetanseprofil som gjør det naturlig å arbeide med både sommer- og vinteridretter. I forhold til de ulike særforbundenes utvikling og prioriteringer er det naturlig at coachene rapporterer til hhv. sommeridrettssjefen og vinteridrettssjefen.

7.5. Utviklingsidrettene uten avtale med OLT

Mange særforbund har ikke OLT- avtale. Den vanligste årsaken er at særforbundet ikke har et tilstrekkelig godt organisert toppidrettsarbeid og/eller ikke har utøvere på et tilstrekkelig høyt nivå. Olympiatoppen har derfor etablert en ny kategori særforbund – Utviklingsidretter - og skaper et utviklingsprogram for disse.

8. Landslagsmodellen – Samhandlingen mellom OLT og særforbundene.

8.1. Landslagsmodellen

Tvedt-utvalget pekte på at landslagsmodellen har utviklet gode individuelle utøvere og sterke landslagsprestasjoner. Dette gjelder også innenfor individuelle idretter. Gjennom landslagene utvikles sterke fellesskap og prestasjonsmiljøer. Ikke minst er landslagene et godt grunnlag for å bygge bredde i toppsjiktet. Olympiatoppen ser også at landslagene har stor betydning som ramme for en systematisk skoleing av utøverne og utvikling av et felles verdigrunnlag.

Tvedt-utvalget peker på at den norske toppidrettsmodellen bygger på at alle bidrar til fellesskapet. Olympiatoppen legger derfor til grunn for samarbeidet med særforbundene at den som vil dra nytte av OLTs ressurser må forplikte seg overfor det samme fellesskapet. Toppidrettsutøvere som av ulike grunner er utelukket eller har takket nei til vedkommende særforbunds landslag, skal ikke ha tilgang til OLTs tjenester eller ressurser, og vil miste retten til økonomisk støtte fra OLT. Det samme vil gjelde når NIF, i egenskap av Norges olympiske og paralympiske komité, skal ta ut representanter til mesterskap i regi av IOC eller IPC.

Det forhindrer ikke at særforbundet, som del av sin landslagsvirksomhet, utøver et helhetlig skjønn og gjør individuelle tilpasninger. OLT vil vurdere sitt engasjement, og vil kreve at individuelle tilpasninger skjer i full forståelse med landslaget, slik at løsningene både ivaretar hensynet til utøveren, forbundet og samspillet med OLT.

8.2. Prioritering av særforbund

Tvedt-utvalget påpeker at OLT er et fleksibelt og operativt toppidrettsorgan som må, og skal ha, stor direkte innvirkning på arbeidet i prestasjonsmiljøene. OLT er mer fristilt i prioriteringer og ressursbruk enn mange andre toppidrettsorganisasjoner det er naturlig å sammenlikne seg med. Dette er tilsiktet. OLT søker å vektlegge og utnytte *smålandsfordeler* som nettverksarbeid og læring på tvers av idretter.

Tvedt-utvalgets analyser viste at de norske medaljene innenfor vinteridrettene i hovedsak har vært fordelt mellom langrenn, skiskyting og alpint. I Sotsji var de norske medaljene fordelt mellom 7 ulike idretter/grener og i betydelig grad knyttet til utholdende skiøvelser. Sett bort fra noen unntak, har vi ikke klart å ta en tilsvarende posisjon i nye øvelser.

I sommerlekene har medaljene i hovedsak kommet i internasjonalt konkurransedyktige miljøer som seiling, roing, padling og friidrett. Der andre sammenlignbare nasjoner har utviklet internasjonale talentklynger, har Norge i større grad fått suksess med enkeltutøvere.

Unntaket i lagspill er håndball som over tid har levert toppresultater i OL og VM. Innenfor toppidrett for personer med funksjonsnedsettelse (TIF) ser vi at integreringen i all hovedsak er fullført i særforbundene, men det er kun unntaksvis at satsingen på TIF er prioritert høyt nok. OLT vil være pådriver i arbeidet med å utvikle TIF, og vil prioritere de forbundene som viser evne og vilje til å utvikle TIF.

Med begrensede ressurser er det en bevisst prioritering å satse på idretter hvor Norge klimatisk og kulturelt har spesielle forutsetninger for å lykkes i. Videre satses det på idretter hvor Norge har utviklet en toppidrettskultur som gjentatte ganger har klart å frembringe utøvere på et høyt internasjonalt nivå. I forhold til ekstra bruk av ressurser til optimalisering for enkeltutøvere og mesterskap, har olympiske idretter blitt høyest prioritert. OLT mener dette er i tråd med mandatet og uttalte prestasjonsmål for norsk toppidrett.

Tvedt-utvalget fremhevet imidlertid at toppidretten har en høy grad av legitimitet i Norge, og at det er avgjørende å opprettholde og forsterke denne i framtida. Den tette organisatoriske linken mellom bredde- og toppidretten styrker norsk toppidrett. Gitt en romsligere økonomi, vil OLT se det som naturlig å støtte mer aktivt opp om nye idretter som over tid klarer å utvikle og dokumentere en toppidrettskultur.

8.3. Grunnlaget for tildeling av toppidrettsmidler

Tvedt-utvalget peker på OLTs rolle som kravstiller, og at dette sikres gjennom en årlig strukturert målprosess i forbindelse med tildeling av midler til særforbundene.

Til hjelp i vurderingen av hvorvidt særidrettens utøvere kan være å betrakte som «toppidrettsutøvere», legger OLT til grunn følgende toppidrettsdefinisjon:

- Trenings- og forberedelsesarbeid på linje med de beste i verden, avhengig av den enkelte idretts egenart og utbredelse.
- Arbeidet fører jevnlig til prestasjoner på internasjonalt toppnivå.
- Idretten er for disse utøverne en hovedbeskjeftigelse.

Med dette som utgangspunkt, arbeider OLT etter prinsippet om «resultater først – deretter støtte.»

OLT skal utfordre og veilede særforbundene for å sikre utarbeidelse av ambisiøse mål, strategi og handlingsplaner, og legger følgende kriterier til grunn for tildelingen:

- a) Krav til konkrete trenings- og resultatmål med strategiske initiativer og handlingsplaner av høy kvalitet som gjør måloppnåelse sannsynlig
- b) Krav til strukturert talentarbeid (utvikling av unge utøvere) med høy kvalitet
- c) Krav til tiltak for gjennomgående heving av kvaliteten på trenere på alle nivåer
- d) Krav til aktivt verdiarbeid, herunder tydelige krav til anti-dopingarbeidet
- e) Krav til relevans og kvalitet på forskningsprosjekter

I denne sammenheng inkluderes også særforbundenes langsiktige arbeid med de paralympiske idrettene.

8.4. Formell styringsdialog

Tvedt-utvalget pekte på at målet om å «gjøre de beste bedre» også bør være retningsgivende for samspeilet mellom OLT og særforbundene. Utvalget mener at OLT i ennå større grad må utfordre særforbundene i deres arbeid med trenings- og prestasjonsutvikling, og være en målbærer for toppidrettens krav og konsekvenser.

Utvalget var også opptatt av at OLT bør stille særforbundene overfor verdirelaterte krav i det løpende samarbeidet og i den formelle styringsdialogen.

OLT må innta en tydeligere rolle som kravstiller, i en årlig strukturert målprosess i forbindelse med tildeling av midler til særforbundene.

Et godt samarbeid forutsetter at forventningene er avklart på begge sider. Det er særforbundene selv som har et helhetlig ansvar for eget toppidrettsarbeid, og OLT skal ikke gå inn og overta løpende administrasjon og driftsoppgaver for landslag og særforbund. OLT skal innta en rendyrket rolle som spesialist, og levere definerte faglige tjenester i tråd med samarbeidsavtalen.

Dette forutsetter en styringsdialog som er tett, faglig og gjensidig forpliktende. OLT vil derfor fortsette å dedikere en egen ansvarlig person for oppfølging av samarbeidsavtalen med hvert særforbund (særforbundscoach), og vil formelt kun forholde seg til én ansvarlig leder for toppidrettsarbeidet i hvert særforbund (sportssjef/landslagssjef/tilsv.). I løpet av året gjennomføres det oppfølgingsmøter der særforbundene rapporterer på status og framdrift i ulike prosjekter. Det ligger som en forutsetning for rollen som utfordrer at OLT har fullmakt til å utvise stor grad av selvstendighet og myndighet i disse prosessene.

I tillegg til den faglige dialogen, vil OLT videreføre praksisen med et årlig styringsmøte med hvert særforbund, hvor særforbundets idrettspolitiske ledelse forutsettes å delta sammen med generalsekretær og sportssjef. Fra OLT deltar toppidrettssjefen, sommeridrettssjefen og/eller vinteridrettssjefen.

8.5. Coach-rollen og den løpende samhandlingen med særforbundene

Tvedt-utvalget etterlyste en avklaring av coachrollen, ettersom flere særforbund har opplevd denne som uklart definert. OLT understreker behovet for å finne dynamiske løsninger og sikre den faglige autonomien, men ser at det kan være nyttig å definere beskrive coachenes rolle tydeligere overfor særforbundene.

Internt hos OLT er særforbundene delt inn i tre hovedkategorier, som bygger på idrettens egenart og faglige profil.

- Utholdenhetsidretter
- Tekniske idretter
- Lagidretter

Arbeidet innenfor disse hovedkategoriene ledes av en hovedcoach. Det er et mål å skape store faglige synergier på et tverridrettslig og tverrfaglig grunnlag.

Det er coachene som har den løpende kontakten og ansvaret for oppfølgingen av idrettene og som fungerer som bindeledd mellom idrettene og den spesifikke fagkompetansen ved OLT.

I samråd med landslagstreneren skal coachene trekke inn relevant fagkompetanse fra OLTs fagstab. Mens coachene i hovedsak jobber mot trenerapparatet i idrettene, jobber OLTs fagfolk ofte direkte mot utøverne, men da i nært samråd med særidrettens trenere og landslagsapparat forøvrig.

Med sin spisskompetanse innenfor toppidrettsfaglige områder skal OLTs fagfolk bidra til å utfylle eksisterende kompetanse i idrettene og bidra til å løfte trenings- og prestasjonsnivået til utøverne.

OLTs samhandling med særforbund og utøvere baserer seg på prinsippet om fleksibilitet og løpende tilpasninger. Coachens rolle er å koordinere dette samarbeidet. Coachene må derfor balansere rollen som utfordrer og støttespiller. Samhandlingsmodellen forutsetter derfor at coachen ikke faller inn i rollen som trener, men klarer å opprettholde et minimum av distanse og forholde seg til avtalte mål, planer og ressurser.

8.6. Særforbund uten avtale

Mange særforbund har ikke OLT-avtale. Den vanligste årsaken er at særforbundet ikke har et tilstrekkelig godt organisert toppidrettsarbeid og/eller ikke har utøvere på et tilstrekkelig høyt nivå.

Tvedt-utvalget signaliserte misnøye blant flere av særforbundene med OLTs kommunikasjonen ift. prioriteringer og kvalifiseringskrav. Det var flere som fant det vanskelig å forstå hva som kreves, særlig blant såkalte nye idretter og ikke-olympiske særforbund.

OLT har derfor etablert en ny kategori – *Utviklingsidretter* - med eget utviklingsprogram. Dette programmet bygges i hovedsak på fellestiltak. Målet er å bringe flere særforbund i posisjon til å utvikle et målrettet toppidrettsarbeid, eventuelt tilfredsstillende kravene for å oppnå en OLT-avtale.

9. Trenerutvikling innenfor toppidretten.

9.1. Eierskap til trenerutdanningen

Særforbundene er eiere og forvaltere av sin egen utdanning, og har selv ansvaret for grunnutdanning og etterutdanning av sine trenere. Det inkluderer modulutforming, fagutforming, kurslærer utdanning, kursrapportering og autorisering av trenere.

9.2. Olympiatoppens utfordring

Tvedt-utvalgets rapport adresserer behovet for at OLT inntar en tydeligere posisjon i forhold til arbeidet med talent- og trenerutvikling, og at dette både gjelder på nasjonalt og regionalt nivå. OLT og NIFs utviklingsavdeling må sammen skape den nødvendige faglige tyngden som kreves i dette utviklingsarbeidet.

9.3. Kompetanseutvalget

Trenerløypa er et felles rammeverk for norsk idrett som definerer felles prinsipper, kriterier, mål og kompetansekrav for trenerutdanningen i særforbundene i norsk idrett. Ansvaret for Trenerløypa er lagt til Kompetanseutvalget, hvor både særforbundene, idrettskretsene og NIF er representert. OLT bør tiltre utvalget i saker som angår topptrenerutviklingen.

9.4. Avdeling for Idrettsutviklings ansvar og rolle

Norges Idrettsforbund (NIF) er formell eier av rammeverket, og har ansvaret for forvaltning og utvikling av dette. Det helhetlige ansvaret for rammeverket og rådgivingen innenfor trenerutdanningen i norsk idrett ligger i avdeling for Idrettsutvikling.

Avdelingen har ansvar for utvikling og kvalitetssikring av syntesefag (fellesidrettslige fag), kurslærere og faglitteratur for disse. Avdelingen har en egen kompetanseseksjon med rådgivere som følger opp de prioriterte kompetanseområdene. Samt gir råd til det enkelte særforbund i arbeidet med å utvikle sine egne trenerløyper.

9.5. Olympiatoppens ansvar og rolle

Tvedt-utvalget pekte på at topptrenerutdanningen må bygge videre på den grunnleggende trenerutdanningen i Trenerløypa. På denne måten bør det sikres en helhetlig, verdibasert tilnærming til trenerutviklingen i norsk idrett, fra bredde til topp.

OLT har et helhetlig ansvar for utviklingen av norsk toppidrett. Få idretter har tilstrekkelige ressurser selv på alle områder. Derfor er det hensiktsmessig at norsk idrett har felles topptrenerutdanning, men at man samtidig kan tilby rådgiving til de særforbundene som selv ønsker å utvikle egne påbygninger. Det anbefales derfor at OLT sikres dedikerte ressurser til rådgiving og utvikling av spesifikke topptrenerutdanninger.

OLT vil stille store krav til faglige forutsetninger, realkompetanse og egnethet blant de som skal få del i den felles topptrenerutdanningen.

9.6. Trenerutdanning ved høyskoler og universiteter

Tvedt-utvalget pekte på at det tilbys trenerutdanninger ved til sammen 20 høyskoler og universiteter. Grunnideen bak et felles rammeverk er muligheten for en sammenhengende og logisk struktur på all idrettsutdanning. Det er ikke ønskelig at man tar i bruk deler av idrettens litteratur og utdanningstilbud, uten at rammen er en felles forståelse og innretning av utdanningen.

Det er naturlig at OLT og NIFs utviklingsavdeling jobber aktivt for å sikre en størst mulig enhetlig forståelse og faglig innretning av trenerutdanningene, både i og utenfor idrettsorganisasjonen. NIF er ikke i posisjon til å overstyre de akademiske institusjonene, men det vil være riktig å forsvare idrettens rammeverk gjennom partnerskap med de høyskolene og/eller universitetene som ønsker å tilby trenerutdanning.

10. Toppidrettsforskning, utviklingsarbeid og optimalisering inn mot mesterskap.

10.1. Forskningscenter for toppidrett

Forskningsutvalget anbefalte at det snarest ble etablert et fjerde forskningscenter for idrett, etter mønster fra de eksisterende forskningscenterne. Dette fikk Idrettsstyrets tilslutning. Senteret er nå etablert ved NTNU i Granåsen og har utvikling av kunnskap om toppidrett som sitt mandat. Senteret får en forutsigbar grunnfinansiering på samme vilkår som de øvrige forskningscenterne, men må i stor grad søke finansiering av sine forskningsprosjekter og forskerstillinger andre steder.

Forskningsutvalget har pekt på betydningen av at også OLT utfordres fra kompetente miljøer utenfra. Det kan på lengre sikt bidra til mer kunnskap og bedre prestasjoner. Et nytt senter bør derfor ha sin forankring i academia, slik de øvrige tre sentrene har, styringsmessig uavhengig av idrettsorganisasjonen. OLTs rolle vil være å delta i referansegruppen for senteret, samt være oppdragsgiver på prosjektnivå.

Nærheten til de aktive utøverne og tverrfaglige miljøer er et av de store fortrinnene norsk toppidrettsforskning har i dag. Dette fortrinnet må opprettholdes og videreutvikles. OLT og særforbundene bør formidle tilgang til utøverbiljøer og bidra med egen vitenskapelig kompetanse inn i prosjekter.

10.2. Optimalisering inn mot mesterskap

Forskningsutvalget anbefaler at OLT opprettholder sin uavhengige «bestillerkompetanse» på FoU-området, og må kunne disponere egne forskningsmidler som prioriteres i tråd med sitt oppdrag. Det er en viktig side for å understøtte norsk idretts forberedelser til de olympiske og paralympiske lekene. Særforbundene bør kunne være bestillere innenfor sine spesifikke interesseområder.

10.3. Implementere ny kunnskap i treningsarbeidet

Forskningsutvalget peker på at OLT har et særlig ansvar for å sette i gang forskningsprosjekter på ulike områder innenfor toppidretten og implementere forskningsresultater i særforbundenes treningsvirksomhet og fagstoff (Trenerløypa).

Det er viktig til enhver tid å ha oversikt over aktuelle FoU-prosjekter og gjøre nytte av resultatene på tvers av idrettene.

Det er et særlig ansvar for OLTs fagavdelinger å understøtte coachene i dialogen med særiddrettene. De skal bidra til kontinuerlig faglig diskusjon og læring, og sikre utviklingen av både trenerne og utøverne.

10.4. Formidle ny kunnskap til organisasjonen

Innenfor en mer helhetlig strategi, ser OLT en viktig oppgave i å formidle toppidrettens kunnskap til de som arbeider med talent- og trenerutvikling lokalt og regionalt. Dette bør skje i nært samarbeid med særforbundene og kan organiseres gjennom OLTs regionale avdelinger.

11. Møteplasser og faglig samarbeid innenfor norsk toppidrett.

11.1. Politisk styring av norsk toppidrett

Tvedt-utvalget var opptatt av at de formelle styrings- og rapporteringslinjene ble rendyrket framfor å etablere organer utenfor den formelle styringslinjen i organisasjonen, og avviste samtidig ideene om å etablere særorganer til dette formålet.

Norsk toppidrett er avhengig av å hente sitt mandat fra Idrettstinget, både overordnede mål, idrettslige prioriteringer, samt økonomiske rammer gjennom langtidsbudsjettet.

OLT vil derfor vektlegge en tydelig avklaring av de overordnede målene i forbindelse med behandlingen av Idrettspolitisk dokument på idrettstingene. Som bakgrunn for dette er det naturlig å gjøre opp status for fireårsperioden og peke på de trender og utfordringer man ser fremover. Bakgrunnen for dette må være grundige evalueringer og utredninger innenfor prioriterte innsatsområder.

På ledermøtene vil det være naturlig å kunne adressere utfordringer av mer strategisk art av felles interesse for særlige viktige målgrupper.

11.2. Idrettspolitisk dialog om toppidrett

Tvedt-utvalget foreslo at OLT tok initiativ til å skape møteplasser som et svar på særforbundenes ønske om faglige arenaer for å diskutere toppidrett.

Beslutningen om å samle NIF og NOK i en felles organisasjon var en viktig milepæl for norsk idrett, samtidig som det visket ut klare skillelinjer mellom topp- og breddeidrett. Dette gir legitimitet og mulighet for bedre sammenheng i det som skjer, men det gjør også at det oppstår et idrettspolitisk og faglig behov for egne arenaer hvor toppidrettens vilkår, prioriteringer og arbeidsmåter står på kartet.

OLT vil derfor prioritere å avholde et årlig FoU-seminar hvor ny kunnskap og toppidrettens utfordringer får være i fokus. Seminarene vil primært rette seg mot særforbundenes politiske ledelse, særforbundenes toppidrettssjefer, idrettsstyrets toppidrettsansvarlige, samt OLTs ledergruppe.

12. Særforbundenes talentutvikling

12.1. Særforbundslinjens ansvar og rolle

Særforbundene har et helhetlig eierskap og ansvar for egen toppidrett, og i Norge er landslagsmodellen bærende for utviklingen av sterke fellesskap og prestasjonsmiljøer.

Ikke minst har særforbundene en viktig rolle i å rekruttere morgendagens utøvere og bygge bredde i toppsjiktet. Dette er langsiktig arbeid som går utover hensynet til den enkelte utøver i øyeblikket.

Særforbundene har ansvar for å tilby stimulerende trenings- og konkurransemiljøer for ungdommer med spesielle evner og idrettslige ambisjoner.

Særforbundene har et særlig ansvar for trenerutdanningen innenfor sin idrett, og må støtte treningstilbudet der det er lokale prestasjonskulturer innenfor sin særiddrett.

Særforbundene har også – så langt det er mulig – et aktivt ansvar for å dokumentere beste praksis innen sin egen idrett og dokumentere hva som har særpreget utøvere og miljøer som har prestert i verdensklasse. Alle særforbund trenger dette som referansepunkt for sin talentutvikling og sitt toppidrettsarbeid.

12.2. Talentbegrepet

Talentbegrepet likestilles dessverre ofte med prestasjonsnivå i ung alder. Når OLT bruker talentbegrepet, menes det i fortsettelsen utøvere som besitter både nødvendige fysiske og mentale forutsetninger til å levere nødvendig kvantitet og kvalitet i treningsarbeidet over mange år, og har nødvendige ambisjoner og vilje til å prioritere det som skal til for å få kontinuerlig idrettslig utvikling mot et høyt nivå.

OLT har erfart at tidlig seleksjon kan stimulere til ensidig trening og tidlig spesialisering. Dette kan igjen føre til overrepresentasjon av tidlig utviklede ungdommer og de som er født tidlig i kalenderåret dominerer i de yngre årsklasser. Resultatet blir at norsk toppidrett går glipp av et betydelig antall utøvere som har en slakere utviklingskurve, men kanskje større langsiktig utviklingspotensial.

OLT fraråder derfor at norsk idrett selekterer utøvere i svært tidlig alder. Til det utvikles barn og ungdom i altfor ulikt tempo. Slik tidlig seleksjon bidrar til uønsket frafall i idretten. OLT vil legge en slik forståelse til grunn for samarbeidet med særforbundene om talentutvikling, og forutsetter at særforbundene tar ansvar for at denne filosofien gjennomsyrrer hele organisasjonen.

12.3. Lokal kvalitet i barneidretten

Tvedt-utvalget understreker betydningen av at idrettslagene og særiddrettsgruppene har et tydelig ansvar for å legge et godt grunnlag innenfor en helhetlig barneidrett i tråd med barneidrettens verdigrunnlag og bestemmelser. I norsk idrett skal allsidighet, lek og mestring stå sentralt, og skal bidra til idrettslig utvikling - både motorisk og sosialt.

Mange ønsker lek og fellesskap, mens andre er opptatt av å utvikle seg og prestere. Dette stiller store krav til pedagogisk og organisatorisk kompetanse, og utfordrer en frivillig organisasjon.

Selv om dette ligger utenfor OLTs ansvarsområde, legger OLT til grunn at alle idrettsaktiviteter for barn og unge i idrettslagets regi bør ledes av personer med et minimum av idrettsfaglig kompetanse og grunnleggende kunnskap om norsk idretts verdigrunnlag.

12.4. Lokal kvalitet i ungdomsidretten

Idrettslagene skal legge til rette for å beholde flest mulig innenfor en bred idrett, men OLT er opptatt av at det legges til rette et differensiert treningstilbud. Også de med spesielle evner og idrettslige ambisjoner må få mulighet til å realisere sine drømmer og mål gjennom kompetent oppfølging og idrettslig utvikling.

I Norge er avstandene store. Tvedt-utvalget reiser spørsmålet om hvorvidt utøverne er tjent med å flytte tidlig til såkalte selekterte talentmiljøer. Alternativet er å flytte kompetansen dit hvor utøverne faktisk er. Mye tyder også på at det å flytte unge utøvere fra hjemmemiljøene i for tidlig alder, øker sannsynligheten for frafall. Dette taler for en modell som i større grad baserer seg på å styrke de etablerte prestasjonsmiljøene rundt talentene, gjennom systematisk regional og lokal kompetanseheving og tilrettelegging.

12.5. Systematisk trenerutvikling

Hvis idrettslagene skal kunne levere et aktivitetstilbud som gir grunnlag for senere utvikling, kan verdien av kompetente trenere vanskelig overvurderes.

Det er naturlig å kreve at alle særidretter har et sammenhengende utviklingstilbud for trenere, fra barn og breddeidrett, til talentutvikling og toppidrett.

Særforbundene har ansvaret for å stimulere til kompetanseutvikling i egne rekker, og med tanke på utviklingen av morgendagens toppidrettsutøvere må relevant kunnskap og forskning integreres i det praktiske arbeidet både på landslagene og lokalt. Det kan bare skje gjennom systematisk kompetanseoverføring.

OLT forventer at alle særforbund har en klar strategi for å styrke trenerkompetansen i egne klubber, og systematisk involverer dyktige lokale trenere gjennom samlinger i forbunds- og landslagsregi. Da utvikles trenerne parallelt med utøverne, og trenerne tar med seg verdifull kompetanse tilbake til klubbene og til de øvrige utøverne.

12.6. Kraftsentra

Rekruttering til toppidrett går gjennom mange ledd. Tvedt-utvalget er tydelig på at det er strategisk riktigere å styrke miljøer enn enkeltutøvere, hvis en tenker på utviklingen av morgendagens toppidrettsutøvere. Hvis man understøtter slike miljøer, sørger for at de talentfulle og ambisiøse utøverne fortsetter sin utvikling uten å måtte flytte for tidlig, beholder man samtidig et viktig idrettslig og sosialt fellesskap. Det har en egenverdi at forbildene fortsetter å være en del av den lokale kulturen. Det er til inspirasjon for både treningskameratene og trenerne i klubben.

De fleste særiddrettene har tydelige tyngdepunkter, enten stor bredde eller stadig utvikling av nye utøvere på høyt nivå. Store lagspillidretter har gjerne regioner eller klubbmiljøer med spesielt høy kompetanse og kvalitet. Tvedt-utvalget var derfor tydelig på at gode lokale utviklingsmiljøer må få gode rammevilkår for å opprettholde kontinuitet og skape bredde og stadig nye talenter.

OLT forventer derfor at hvert enkelt særforbund har en langsiktig plan for fremtidig struktur og avklarer hvor man ønsker å utvikle egne kraftsentra. For NIF, gjennom OLT regionalt og den stedlige idrettskretsen, vil det være en viktig oppgave å støtte utviklingen av sterke særiddrettsmiljøer, herunder se på muligheten for samarbeid mellom idretter med sammenfallende behov.

En forutsetning for at et særforbund skal kunne hevde å ha etablert et kraftsenter for egen idrett, er at særforbundet selv påtar seg et oppfølgingsansvar overfor treningsmiljøet, både operasjonelt og faglig.

13. Utvikling av det nasjonale toppidrettssenteret

13.1. Treningsmuligheter på internasjonalt nivå

Tvedt-utvalget viser til Idrettspolitisk dokument og spillemiddelsøknaden når utvalget peker på målet om at OLT skal videreutvikles som nasjonalt senter for trening og prestasjon og treningsmulighetene på høyt internasjonalt nivå skal styrkes.

Dette er i dag en stor utfordring, rent fysisk. OLT har lenge sett på mulighetene for å utvide og komplettere dagens treningsmuligheter, slik at en kan tilby norske eliteidrettsutøvere treningsforhold på samme nivå som konkurrentene har internasjonalt.

13.2. Campus Sognsvann

For om lag fem år siden gjennomførte OLT et involveringsarbeid med et stort antall særforbund. Dette arbeidet resulterte i en skisse/tegning av et område med flere idrettsanlegg, en stor flerbrukshall, hotell, samt en rekke kontor-, test- og laboratoriefasiliteter. Dette er omtalt som Campus Sognsvann.

Prosjektet er svært viktig for norsk toppidretts fremtid og innebærer både lokaler for test og trening, samt en rekke særiddrettsspesifikke treningsmuligheter. Prosjektet er et svar på manglende fasiliteter for en rekke idretter, samt muligheten til å kombinere trening på høyt nivå med de faglige og miljømessige gevinstene som nærhet til OLT sentralt vil gi.

13.3. Finansiering av prosjektet

Diskusjonen om konseptets finansiering faller utenfor rammene av denne rapporten. Det sentrale blir å finne fram til et forpliktende samarbeid rundt bruk, og betaling for denne som, sikrer den langsiktige finansieringen av anlegget. Der vil også særforbund og evt. andre organisasjonsledd med spesifikke behov måtte forplikte seg langsiktig på bruk og betaling. Det er svært aktuelt å bringe inn kommersielle partnere for å plassere

risiko utenfor idrettsorganisasjonen, samt tilby nødvendige fasiliteter utover idrettsanleggene som hotell mv.

14. Regional toppidrettsorganisering

14.1. Organisasjonslinjenes ansvar innenfor toppidretten

Tvedt-utvalget var tydelig i sin utfordring til Idrettsstyret om å styrke den regionale tilstedeværelsen og understøtte utviklingen av toppidretten regionalt og morgendagens utøvere.

I dette samarbeidet må idrettens aktører respektere hverandre, samarbeide og utfylle hverandre - og ikke konkurrere om posisjoner og utøverne. Siden alle har et definert ansvar og rolle, må samarbeidet bygge på en tydelig forståelse av dette.

Særforbundene har et helhetlig eierskap og ansvar for egen toppidrett, og landslagsmodellen er bærende for utviklingen av sterke fellesskap og prestasjonsmiljøer i norsk idrett. Ikke minst har særforbundene en viktig rolle i å rekruttere morgendagens utøvere og bygge bredde i toppsjiktet.

Særforbundene skal tilby stimulerende trenings- og konkurransemiljøer og ta ansvar for trenerutdanningen innenfor sin idrett. Det er særforbundene som selv definerer sine kraftsentra og støtter lokale prestasjonskulturer innenfor sin særidrett.

Idrettslagene har et selvstendig ansvar for en helhetlig barneidrett i tråd med barneidrettens verdigrunnlag og bestemmelser. Det samme gjelder ansvaret for å tilrettelegge et differensiert treningstilbud for ungdomsidretten, hvor det gis mulighet for kompetent oppfølging og idrettslig utvikling for de med gode evner og idrettslige ambisjoner.

Idrettskretsene er ikke et operativt ledd i aktivitetskjeden, men de skal bidra til å tilrettelegge rammevilkårene for idrettsutøvelsen i sitt fylke. I forhold til den mer prestasjonsrettede ungdomsidretten, så har idrettskretsene ansvar for å ta initiativ til å koordinere særidrettens behov overfor fylket, kommunene og skoleverket med tanke på gode rammevilkår for ungdom med idrettslige ambisjoner på tvers av alle idretter.

OLT har, på vegne av Norges idrettsforbund, et overordnet ansvar for resultatutviklingen av norsk toppidrett, og et særlig ansvar for at norsk toppidrett samarbeider på tvers av idretter, fag og tradisjoner. OLT skal legge til rette for at toppidretten integrerer ny kunnskap og forskning i det praktiske toppidrettsarbeidet og har et gjennomføringsansvar for Norges deltakelse i olympiske og paralympiske leker.

Idrettsstyret har et overordnet ansvar for norsk idrett, og NIF skal bidra til å tilrettelegge rammevilkårene for toppidrettsutøvelsen i hele landet, både fellesidrettslig kompetanse og tilretteleggingen regionalt.

14.2. Prioriterte innsatsområder

Tvedt-utvalget peker i sin rapport på betydningen av at OLT styrker sin oppmerksomhet rundt det regionale arbeidet, så som talent- og trenerutviklingen, og definerte de regionale avdelingene som «...*toppidrettsfaglige og andre fagressurser som*

samlet har unik kompetanse og dermed forutsetning for å bidra til å utvikle toppidretten i Norge.»

OLT vil, etter tilbakemeldingene fra de toppidrettsansvarlige i særforbundene, prioritere regional spisskompetanse innenfor områder som testing, ernæring, helsetjenester, mental trening og basistrening, knyttet til OLTs regionale avdelinger.

14.3. Primære målgrupper

OLTs regionale avdelingers primære målgrupper er i dag utøvere som er definert som morgendagens utøvere og toppidrettsutøvere, samt deres trenere og støtteapparat.

Tvedt-utvalget peker på at det i tillegg vil være naturlig for de regionale avdelingene å støtte spesielt gode nasjonale utviklingsmiljøer som befinner seg i deres geografiske nærhet, og hvor man regionalt besitter en kompetanse som er av stor nasjonal interesse.

14.4. Lokalisering

Tvedt-utvalget peker på at OLTs regionale avdelinger bør kunne ha en unik mulighet til å spille på relevante høyskoler og universiteter. Mange av disse vil ha fagmiljøer som kan brukes for å styrke både idretten i regionen og nasjonalt. Flere vil også kunne tilby tilpassede muligheter for utøvere som ønsker å kombinere toppidrett og utdanning.

Gjennom møtene med de toppidrettsansvarlige i særforbundene, ble det avdekket et tydelig behov for OLTs tilstedeværelse flere steder enn i dag, og det ble særlig pekt på Østlandet og Rogaland. OLTs nasjonale funksjon gjør at man må prioritere optimalisering av de absolutt beste internasjonale utøverne, og trenger Oslo- og Oslofjordområdet et parallelt tilbud til morgendagens utøvere.

Det forutsettes at disse sentrene etableres på grunnlag av regional finansiering, og ikke svekker finansieringen av den nasjonale toppidrettsfunksjonen. Derfor vil den regionale finansieringsviljen utgjøre en viktig premiss for lokaliseringen.

Med disse forutsetningene ønsker OLT at det utvikles 8 regionale avdelinger, og at disse er strategisk lokalisert nært store befolkningsskonsentrasjoner og kommunikasjonsknutepunkter. Helst bør de også være lokalisert i rimelig nærhet av sterke vitenskapelige kompetansemiljøer i de aktuelle landsdelene.

14.5. FoU-arbeid

Tvedt-utvalget pekte på mulighetene for samspill med relevante høyskoler og universiteter. Mange av disse har fagmiljøer som kan styrke idretten både regionalt og

nasjonalt. De har også mulighet for å tilby tilpassede studietilbud for utøvere som ønsker å kombinere toppidrett og utdanning.

Det er viktig at det forskes på idrett med faglig utgangspunkt i flere fagområder enn de som lar seg grunnfinansiere gjennom Kulturdepartementet, slik som kosthold/ernæring, søvn/restitusjon, treningslære, bevegelseslære, teknikkutvikling, spill- og kampanalyse, etikk/verdiarbeid, og optimalisering av trenerrollen. Gjennom besøk og møter har mange institusjoner signalisert et ønske om en formell rolle innenfor idrettsforskningen. De mener dette vil være viktig for å kunne utløse faglig interesse, stillinger, samarbeid, prosjekter og supplerende ekstern finansiering.

Forskningsutvalget anbefaler også at det etableres formelt samarbeid med de institusjonene som befinner seg nært de OLTs regionale avdelinger. Det er en rekke fagmiljøer som kan utvikle kunnskap av varig og nasjonal verdi, og OLT vil aktivt søke samarbeid og anerkjenne sterke vitenskapelige miljøer som er villige til å påta seg et nasjonalt ansvar for idrettsforskning på sitt spesialfelt.

14.6. Styringslinjer

OLTs toppidrettsfaglige etableringer i landsdelene bør være en direkte forlengelse av OLTs fagmyndighet, slik at de opprettholder en fri evne til å utfordre og opptre koordinert i tråd med nasjonale strategier og avtaler.

En bør samtidig ha i tankene at flere fagområder vil kunne gjøres til gjenstand for regional styrking, for eksempel trenerutvikling og idrett for funksjonshemmede. Disse bør på tilsvarende vis være en direkte forlengelse av aktuell fagmyndighet i NIF, slik at de opprettholder en fri evne til å utfordre og opptre koordinert i tråd med nasjonale strategier og avtaler.

Det er en utfordring at de regionale avdelingene vil være avhengige av regional finansiering, noe som lett medfører forventninger om regional styringsrett. Dette er ikke ønskelig, og det vil lett svekke evnen til å opptre lojalt i forhold til nasjonale strategier. I stedet må det være mulig å etablere politiske og administrative arenaer som kan utvikle engasjement og opplevelse av eierskap. Dette må gjerne ta form av et regionalt «Campus» med plass for flere faggrupper og/eller avdelinger.

15. Evaluering av Olympiatoppen og særforbundenes toppidrettsarbeid.

15.1. Evalueringsrutiner

Tvedt-utvalget pekte på betydningen av gode evalueringsrutiner, og kommenterte at evalueringene til nå i hovedsak har vært av operativ karakter, og ikke i tilstrekkelig grad gitt grunnlag for strategiske diskusjoner og nye veivalg. OLT vil i fremtiden kombinere systematiske interne evalueringer med overordnede evalueringer initiert av Idrettsstyret.

15.2. Mesterskapsevalueringer

OLT vil videreføre de etablerte rutinene med interne evalueringer etter mesterskapene, og betrakter disse som en naturlig del av den operative virksomheten. Disse evalueringene skal involvere alle utøvere, fagpersoner og organisasjonsledd som har bidratt til eller deltatt i mesterskapet.

Evalueringsrapportene skal fremlegges til debatt i OLTs FoU-seminar for særforbundenes politiske ledelse, særforbundenes sportssjefer, idrettsstyrets toppidrettsansvarlige, samt OLTs ledergruppe.

15.3. Periodiske eksterne evalueringer

Tvedt-utvalget påpeker betydningen av distanse mellom OLT og de som skal evaluere OLTs rolle og arbeidsmåter. Idrettsstyret bør derfor, men jevne mellomrom, iverksette eksterne evalueringer av det nasjonale toppidrettsarbeidet, herunder OLT's rolle, strategi, prioriteringer og ressursbruk. Det bør også vurderes å nedsette et panel bestående av representanter fra OLTs viktigste brukergrupper som går mer i dybden på de viktigste evalueringspunktene.

Disse rapportene bør gjøres til gjenstand for debatt på første Ledermøte eller Idrettsting etter avgivelse av rapporten.

16. Finansiering av toppidretten og dens systemer på ulike nivåer i norsk idrett.

16.1. Spillemidler og langtidsbudsjett

Spillemiddelsøknaden sier at det er av stor betydning for Norge å ha en toppidrett som skaper store øyeblikk for befolkningen, og samtidig gir idrettsungdommen positive opplevelser å identifisere seg med.

OLT mottar en dominerende del av sitt budsjett over post 4 i spillemidlene til NIF. Denne posten har vært prioritert av både Idrettsstyret og NIFs Ledermøte, hvilket er gjengitt i søknad om spillemidler for 2014 og 2015. Begrunnelsen har vært en tydelig prioritering av «aktivitetspostene». Ledermøtets forventning var +6 % hvert år, dvs. en akkumulert vekst i overkant av 12 % i 2015.

OLT har i 2015 mottatt et øremerket tilskudd til paralympisk idrett på 6 millioner, mens veksten i den ordinære tildelingen kun er på 4 %. Siden OLTs grunnfinansiering til de regionale sentrene vil måtte øke framover, medfører dette stagnasjon i finansieringen av sentralleddets ordinære virksomhet.

Denne rapporten kan ikke ta opp spørsmålene rundt den politiske fordelingen mellom innsatsområdene innenfor hovedfordelingen av spillemidler, og finner det heller ikke riktig å gå inn i debatten om fordelingspolitikken internt i idretten. Rapporten begrenser seg til å peke på toppidrettens behov, da primært gjennom OLT.

16.2. Markedsinntekter

Kulturdepartementet sier i sitt tildelingsbrev av spillemidler at «Toppidrettssatsingen i regi av OLT kan ikke kun basere seg på en økning i tilskuddet fra spillemidlene. Det er avgjørende at toppidrettens ressursgrunnlag også styrkes gjennom andre inntektskilder, i første rekke gjennom økte markedsinntekter.»

Det er sentralt å erkjenne at toppidretten primært finansieres av særforbundene, og at særforbundenes markedsinntekter utgjør en vesentlig del av dette. Det er også særforbundene som sitter på de kommersielle rettighetene knyttet til utøverne. NIF og OLT har, gjennom et langvarig samarbeid med særforbundene, forsøkt å sikre at norsk idrett samlet sett får mest mulig ut av markedet. Da har det vært viktig at NIF opptrer koordinert og med moderasjon i markedet.

Muligheten for tradisjonelle sponsorater, som gir eksponering gjennom de Olympiske og Paralympiske lekene, har vist seg å være begrenset.

Det har derimot vist seg viktig å koble avtalene til å bruke de olympiske ringene i et bredere samarbeid, og helst et samarbeid som gir sammenhengende eksponering og gevinster for begge parter, langt utover OL- og PL-periodene. I 2014 var summen av frie midler fra NIFs markedsavtaler (9,3 mill.) og prosjektmidler gjennom markedsavtaler (4,1 mill.) til sammen 13,4 millioner. Det er ikke mulig å planlegge med stor vekst i OLTs andel av det samlede sponsormarkedet. Da må det først skapes en ny markedsstrategi.

16.3. Utviklingsorientert ungdomsidrett

Toppidrettsarbeidet finansieres i stor grad av klubbene og særforbundene. Dette gjelder særlig arbeidet med de unge og morgendagens toppidrettsutøvere. For mange særforbund var automatinntektene fram til 2007 et viktig bidrag til å finansiere talentutviklingen og yngre landslag. Fra 2008 ble det etablert en ordning innenfor post 2 med navnet «utviklingsorientert ungdomsidrett». Denne har fått en svært vid anvendelse.

Siden post 3 er øremerket barn, ungdom og bredde, vil OLT foreslå at man vurderer innretningen av denne ordningen innenfor post 2. Helst burde også rammene økes, slik at ordningen kan gjøre en positiv forskjell for talentutviklingen innenfor alle idretter med ambisjoner. Det bør imidlertid stilles krav til plan og leveranser. Dette kunne vært samordnet av OLT med den årlige oppfølgingen av særforbundene i forhold til et helhetlig toppidrettsarbeid.

16.4. Dagens økonomiske utgangspunkt

OLT har aldri ett år som er identisk med det foregående. Kostnadene varierer fra år til år med utgangspunkt i hvilke mesterskap som arrangeres og reise- og oppholds-kostnadene ved hvert av disse. Derfor har styringsgruppen tatt utgangspunkt i gjennomsnittlige kostnad fra de siste fire årene på alle hovedposter (2012-2015), og justert dette gjennomsnittet til dagens nivå.

De øremerkede tilskuddene til paralympisk idrett er trukket ut fra de ulike postene hvor disse disponeres, i hovedsak stipender, tilskudd, kvalitetssikring og oppfølging av SF, samt OLTs fagavdelinger og treningsavdelingen. Derved kan ytterligere styrket øremerking synliggjøres bedre.

Dette utgangspunktet har vi kalt «A. Nullsituasjonen».

16.5. Alternative budsjettmål fram til 2022

Med utgangspunkt i gjennomsnittskostnadene, korrigert til dagens nivå, har styringsgruppen etablert tre forskjellige økonomiske målbilder, hvor ulike sentrale hensyn er ivaretatt i ulik grad.

B. Styrket basisløsning med regional utvikling

Mål: Delta internasjonalt i alle IOC/IPC-mesterskap, utvikle paralympisk idrett og utvikle talentutviklingen og den faglige støtten regionalt.

Endringer: Styrke forberedelser og gjennomføring av OL/PL, styrke rammen for grunntilskudd til OLTs regionale avdelinger, samt justere opp OLTs fagavdelinger og treningsavdelingen noe.

C. Styrke topp, bredde og paralympisk idrett

Mål: Styrke topp og bredde sentralt, økt FoU-satsing, styrke stipendene, men med prioritert på IOC/IPC-idrettene (som i dag).

Endringer: Styrke forberedelser og gjennomføring av OL/PL, styrke størrelsen på stipendene, styrke rammen for grunntilskudd til OLTs regionale avdelinger, styrke OLTs fagavdelinger og treningsavdelingen noe, styrke FoU-arbeidet, øke kapasiteten til driften av OLT og Toppidrettssenteret, samt styrke den øremerkede rammen til paralympisk idrett.

D. Lik utvikling av alle idretter med høyt internasjonalt nivå

Mål: Styrket satsing på topp og bredde på alle idretter som leverer på et høyt internasjonalt nivå.

Endringer: Styrke forberedelser og gjennomføring av OL/PL, styrke både størrelsen og antallet stipender, styrke rammen til tilskudd, kvalitetssikring og oppfølging av særforbundene vesentlig, styrke rammen for grunntilskudd til OLTs regionale avdelinger, styrke kapasiteten ved OLTs fagavdelinger og treningsavdelingen, styrke FoU-arbeidet, øke kapasiteten til driften av OLT og Toppidrettssenteret, samt styrke den øremerkede rammen til paralympisk idrett.

16.6. Økte kostnader ved økende mesterskapsdeltakelse

Kostnadene forbundet med «Forberedelser og gjennomføring av OL/PL» har økt de siste årene som følge av at deltakelsen i ulike internasjonale mesterskap innenfor IOC- og IPC-paraplyen har økt betraktelig. Det er innført ungdomsleker både sommer og vinter, og tilsvarende europeiske leker. Siste tilskudd er egne europeiske sommerleker.

Variasjonen i netto kostnader ved disse deltakelsene varierer veldig, på grunn av ulike kostnader for sikkerhet, reiseutgifter, troppens størrelse og innkvarteringsutgifter. I ikke-olympiske år settes det midler til neste OL/PL. Gjennomsnittlig kostnad i

perioden 2012-2015 var 11 millioner, som dekkes av spillemidlene. De store kostnader påløper ved OL/PL, men det er grunn til å tro at de gjennomsnittlige kostnadene vil øke med 10 % i årene som kommer.

Dette kan ikke sees uavhengig av målet om større bredde i toppen og økt satsing på morgendagens utøvere. Da må flere utøvere med potensial gis anledning til skolering gjennom deltakelse. Dette er beregnet til en merkostnad på ytterligere minst 10 %.

Det er samtidig viktig å påpeke at forberedelse og deltakelse i flere mesterskap også skaper økte administrative kostnader og behov for personressurser. Alternativt må deltakelsen vurderes i forhold til troppenens størrelse eller hvilke arrangementer Norge vil prioritere. Da snakker vi om spissing i stedet for økt bredde i toppen.

16.7. Toppidrettsutøvernes rammevilkår

Tvedt-utvalget peker på at OLT bør se det som en del av sitt mandat å bidra konstruktivt i debatten som berører rammevilkårene for å drive toppidrett. OLT ser det som en viktig oppgave å skape forståelse for hva det innebærer å være en 24-timersutøver med internasjonale ambisjoner, herunder hvordan en slik dedikasjon utfordrer mulighetene for en normal arbeidsinntekt, utdanning og familieliv. Dette er spørsmål som også Utøverkomiteen løfter fram som helt grunnleggende for en fremtidig toppidrett.

OLT vil derfor arbeide for:

- a) Fleksible muligheter for å kombinere toppidrett med utdanning, et familieliv og en arbeidskarriere (fleksible løsninger).
- b) Større fleksibilitet i finansieringsordningene innenfor Lånekassen, blant annet aksept for periodiske studieavbrudd og redusert studieprogresjon i forhold til normalen.
- c) Styrking av toppidrettsstipendene.

De ulike idrettene har svært ulike forutsetninger for kommersialisering, og det er manglende kjennskap til at det store flertallet av toppidrettsutøvere er fullstendig prisgitt stipendier, særforbundsstøtte, studielån, foreldre og egen arbeidsinnsats ved siden av toppidretten. Dette er særlig relevant for morgendagens utøvere, som i liten grad har opparbeidet kvalifiserende resultater og markedsverdi for sponsorene.

Det er i 2013 delt ut 174 individuelle stipend fordelt på 42 A-stipend (31 % kvinner), 69 B-stipend (39 % kvinner) og 63 U-stipend (46 % kvinner). Det er delt ut 5 lagstipend til 46 utøvere (52 % kvinner). Samlet utbetaling var 13,6 millioner.

Det bør være et mål å øke dagens A-stipender fra 120.000 til 180.000 hvis de skal representere en skikkelig støtte og motivering til å satse fullt.

Hvis ikke-olympiske idretter skal likestilles bedre med olympiske idretter, bør måltallet for antall utøvere som mottar stipend økes med anslagsvis 30 %, hvilket forutsetter tilføring av nye midler til dette. Det har tidvis vært nevnt i debatten om idrett og kultur at utøverstipendene burde vært bevilget over statsbudsjettet på lik linje med kunstnerstipender.

16.8. Prosjektstøtte til særforbundene

Prosjektstøtten til særforbundene er et av OLTs viktigste virkemidler i forhold til prioritering av idretter og optimalisering av forberedelsene inn mot mesterskap. Samlet ramme til «*tilskudd, kvalitetssikring og oppfølging av særforbundene*» er 44,3 millioner, om en holder basisfinansieringen av OLTs regionale avdelinger utenfor.

OLT har som grunnleggende prinsipp «*resultater først, støtte deretter*». Tvedt-utvalget påpeker imidlertid at dette prinsippet i praksis kan innebære betydelige utfordringer for særforbund som forsøker å utvikle nye idretter og øvelser.

Gitt romsligere økonomiske rammer, vil OLT se det som naturlig å støtte mer aktivt opp under nye idretter som over tid klarer å dokumentere en toppidrettskultur. Estimert behov for å oppnå lik behandling vil være 50 % økning innenfor denne posten, men vil også medføre behov for økt kapasitet på andre poster.

16.9. Olympiatoppens regionale avdelinger

Den regionale satsingen kan lett bli oppfattet som en konkurrent til et sterkt sentralorgan for toppidrett. Mange har uttrykt frykt for at et slikt mål vil medføre en økonomisk omfordeling som svekker sentralledet. Høringsuttalelsene var tydelige på at sentralledets betydning, og at dets kraft må opprettholdes og videreutvikles.

Tvedt-utvalget uttaler at forslaget om å ta «*En tydeligere posisjon i arbeidet med talent og trenerutvikling*» vil kunne få konsekvenser med tanke på administrative og økonomiske forhold, og mener at NIF, Idrettskretsene og OLTs regionale avdelinger bør se på nye mulige organiserings- og finansieringsordninger for å optimalisere det helhetlige regionale utviklingsarbeidet, herunder også muligheten for å etablere regionale utviklingsstipend.

Denne rapporten forutsetter at sentralledet skal styrkes parallelt med etableringen av de regionale avdelingene, og at disse derfor må etableres på grunnlag av en dominerende regional finansiering og samarbeid. I dag utgjør OLTs bidrag til de regionale avdelingene ca. 20 % av de samlede kostnadene regionalt. Sentrale aktører med vilje til finansiering bør være fylkeskommunene og eventuelt vertskommunene (storbyer). I tillegg vil koblingen til vitenskapelige institusjoner og medisinske/helsefaglige miljøer kunne gi stordriftsfordeler og kryssfinansiering.

OLTs bidrag til de regionale avdelingene vil derfor ha form av en grunnfinansiering. Finansiering av eventuelle forskningsprosjekter inngår ikke i denne rammen. Når antall avdelinger gjennom de siste årene har økt fra tre til seks, og snart bør bli åtte, bør rammene for denne grunnfinansieringen økes parallelt fra 10,4 millioner til 13 millioner. Summen bør aldri overstige 10 % av spillemidlene på post 4.

16.10. Olympiatoppens fagavdelinger og treningsavdelingen

Høringene i 2013 og 2014 viste at særforbundene legger stor vekt på betydningen av OLTs fagkompetanse. Oppfølging og bistand til flere utøvere og/eller flere idretter vil øke behovet for kapasitet i fagavdelingene. Noe av dette vil kunne skje regionalt, men selv det vil medføre sentral oppfølging og faglig kommunikasjon.

Økt idrettslig omfang betyr ikke nødvendigvis at kompetanse må dubleres. Landslagene må fortsatt ivareta den løpende oppfølgingen av sine utøvere. Men kapasiteten til mer konkret utøveroppfølging på sentrale områder blir presset.

Kostnadsrammene til fagavdelingene er ca. 32,4 millioner, når en trekker ut FoU-prosjektene. Hvis målet om en kunnskapsbasert toppidrett skal være reell, og OLT skal ha kapasitet til å støtte flere i toppen, samt også støtte ikke-olympiske idretter, må også rammene økes anslagsvis 20 %, fra 32,4 til 38,9 millioner.

16.11. Treningsmuligheter på internasjonalt nivå

Tvedt-utvalget viser til Idrettspolitisk dokument og spillemiddelsøknaden når utvalget peker på målet om at OLT skal videreutvikles som nasjonalt senter for trening og prestasjon og treningsmulighetene på høyt internasjonalt nivå styrkes. Treningsavdelingen og Toppidrettscenteret er en viktig side av et nasjonalt treningsmiljø for internasjonale toppidrettsutøvere.

Dette er i dag en stor utfordring, rent fysisk. OLT har lenge sett på mulighetene for å utvide og komplettere dagens treningsmuligheter, slik at en kan tilby norske eliteidrettsutøvere treningsforhold på samme nivå som konkurrentene har internasjonalt.

Prosjektet «Campus Sognsvann» er svært viktig for norsk toppidretts fremtid, men diskusjonene rundt konseptets omfang og finansiering faller utenfor rammene av denne rapporten.

16.12. FoU-midler

Tvedt-rapporten viser til spillemiddelsøknaden som sier at norsk toppidrett representerer den høyeste internasjonale prestasjonskultur. Denne bygger på langsiktig satsing på å bli ledende på kunnskap, tverridrettslig samarbeid og utvikling av beste praksis. Det er en utfordring å ta vare på grunnlaget for en kunnskapsbasert toppidrett uten kontinuerlig toppidrettsfaglige forskning og utviklingsarbeid.

Forskningsutvalget er opptatt av at OLT opprettholder sin uavhengige «bestillerkompetanse» på FoU-området, og må kunne disponere egne forskningsmidler som prioriteres i tråd med sitt oppdrag. Særforbundene bør kunne være bestillere innenfor sine spesifikke interesseområder.

De siste årene har andelen midler som er avsatt til FoU innenfor post 4 økt jevnt, og nådde en topp i 2012 med 8,1 millioner, etterfulgt av 7,3 millioner i 2013. Det representerte omtrent en dobling de siste 5 årene. De to siste årene har strenge prioriteringer og behov for optimalisering inn mot mesterskap, ført til at denne posten er kommet under press. Søknadsvolumet overgår langt tilgjengelige rammer. Hvis målet om en kunnskapsbasert toppidrett skal være reelt, bør dette øke minst 50 % de neste årene og utgjøre minst 11,6 millioner.

16.13. Drift av Olympiatoppen og Toppidrettssenteret

Mye av driften av OLT og Toppidrettssenteret er faste kostnader, og er i begrenset grad knyttet til antall utøvere, særforbund eller aktivitetene. Hvis omfanget av aktiviteten øker (flere særidretter og regionale sentra), vil imidlertid de sentrale kostnadene også øke. Fremtidige endringer som måtte følge av Campus Sognsvann hensyntas ikke her, og må være en del av prosjektets kalkyler og beslutningsgrunnlag.

16.14. Øremerket finansiering til paralympisk idrett

Tvedt-utvalget mente at resultatutviklingen innenfor de paralympiske idrettene tilsa at det var behov for en mer målrettet prioritering av de paralympiske idrettene. Man foreslo en ordning med øremerkede bevilgninger til paralympiske idretter på post 4. Det ble fulgt opp i søknad om spillemidler for 2015. Det var et mål å gi funksjonsfriske og funksjonshemmede idrettsutøvere et likeverdig aktivitetstilbud og idrettslige utviklingsmuligheter på alle nivåer.

OLT ser at idrettens tradisjonelle rekrutteringsveier ikke fungerer tilfredsstillende med tanke på denne målgruppen. Det kreves helt andre virkemidler og et spesielt nettverk for nå ut til flere. Derfor må idretten styrke den regionale kompetansen over post 1.

På samme måte er OLT avhengig av at særforbundene tar vare på idrett for funksjonshemmede både administrativt, faglig og økonomisk. De særforbundene som har et egnet aktivitetstilbud for målgruppen, og viser vilje til å videreutvikle dette, må understøttes på en forutsigbar måte. Det er urealistisk å vente at man skal utvikle den paralympiske idretten uten dedikerte ressurser som finansieres over post 2.

Norsk paralympisk idrett er i dag fullverdig integrert både i OLT og flere av særforbundenes landslagsarbeid. Men det økonomiske ressursgrunnlaget har begrenset både rekrutteringen, faglig- og idrettslig utvikling. Hvis målet er at den paralympiske idretten skal videreutvikles for fortsatt å kunne konkurrere i et internasjonalt miljø, må kapasiteten innenfor både helse- og fagavdelingene styrkes ved OLT. Samtidig må det tilføres prosjektmidler i et betydelig omfang.

Dette kan imidlertid ikke bare skje gjennom separate tiltak i regi av OLT, men må parallelt realiseres gjennom målrettet finansiering av landslagsarbeidet for de særforbundene som kan dokumentere relevante planer og viser resultater.

Idrettsstyret prioriterte i 2011 den paralympiske satsingen med 4 millioner. I tillegg kommer den øremerkede rammen på 6 millioner fra 2015, til sammen 10 millioner. Den øremerkede rammen over post 4 alene bør gradvis dobles til 20 millioner. I de årlige budsjettene fordeles rammen og styrker ressursene på prioriterte hovedområder.

16.15. Olympiatoppens fremtidige finansieringsbehov

Tvedt-utvalget la i sine vurderinger til grunn at toppidrettens økonomiske rammebetingelser opprettholdes på samme nivå som i dag eller bedres i løpet av perioden fram mot 2022. Utvalget viser i den sammenheng til endringene i den vedtatte endringen i tippenøkkelen.

Meld. St 26. (2011-2011) «Den norske idrettsmodellen» sier at et av flere viktige satsingsområder er å «Bidra til å opprettholde og videreutvikle toppidretten. Gjennom et eget rammetilskudd vil staten støtte opp om en toppidrett som utøves innenfor faglig og etisk forsvarlige rammer, og som bidrar til en positiv prestasjonskultur som kan ha overføringsverdi til andre samfunnsområder.»

Idrettsstyret sa i sitt oppdrag til Generalsekretæren 25. juni 2013 følgende i pkt. 5:

Idrettsstyret ber generalsekretæren om å legge den økonomiske opptrappingsmodellen, som ble presentert under Ledermøtet i Sandefjord 1. juni 2013, budsjettmessig til grunn for utviklingsprosessene. Idrettsstyret ber videre generalsekretæren, som tidligere vedtatt, om at det paralympiske arbeidet blir prioritert ved økonomisk opptrapping. Regional toppidrettsutvikling og arbeidet med morgendagens toppidrettsutøvere skal også prioriteres ved den økonomiske styrkingen av toppidrettsarbeidet.

Idrettsstyrets vedtak om oppfølgingen av Tvedt-utvalgets samlede anbefalinger er ikke bare et spørsmål om faglig utvikling og organisering, men like mye et spørsmål om hva som skal styrkes hvis de økonomiske rammene bedres. Skal anbefalingene tas på alvor, har det åpenbare økonomiske konsekvenser.

Helt overordnet er det noen faktorer som slår sterke inn enn andre, men som det også er mulig å ta stilling til i en idrettspolitisk prioriteringsdebatt:

- Omfanget av deltakelsen i internasjonale mesterskap innenfor IOC og IPC.
- Satsingen på morgendagens utøvere og regionale toppidrettssentra.
- Satsingen på paralympisk idrett.
- Antall utøvere som skal gis fullverdige utøverstipender.
- Større bredde i idretter det skal satses på, også ikke-olympiske.

17. Alternative prioriteringer og økonomiske målbilder

17.1. Målbildene

I det følgende er det gjort noen kvalifiserte estimater. Utgangspunktet er å følge opp anbefalingene fra Tvedt-utvalget i praksis, men i ulik grad.

- A. Nullsituasjonen (dagens nivå)
- B. Styrket basisløsning med regional utvikling
- C. Styrke topp, bredde og paralympisk idrett
- D. Lik utvikling av alle idretter med høyt internasjonalt nivå

Alle tall er angitt i 2015-verdi. Økninger fram til 2022 må derfor komme i tillegg til den generelle lønns- og prisveksten i samfunnet.

17.2. Endringsbehov ut i fra dagens budsjettammer

Tabellen nedenfor estimerer nødvendige endringer i budsjettammene som følger av å vektlegge ulike idrettspolitiske mål:

Post	A	B		C		D	
	Mill.	Mill.	%	Mill.	%	Mill.	%
Forberedelser og gjennomføring av OL/PL	11,0	12,1	10 %	13,2	20 %	13,2	20 %
Stipender	13,5	13,5	0 %	20,3	50 %	26,4	95 %
Tilskudd, kvalitetssikring og oppfølging av SF	44,3	44,3	0 %	44,3	0 %	66,4	50 %
Grunntilskudd til regionale toppidrettssentre	10,4	13,0	25 %	13,0	25 %	13,0	25 %
Olympiatoppens fagavdelinger og treningsavdelingen	32,4	34,0	5 %	35,6	10 %	38,9	20 %
FoU-arbeid og eksterne prosjekter	7,7	7,7	0 %	11,6	50 %	11,6	50 %
Drift av OLT og Toppidrettssenteret	17,0	17,0	0 %	18,7	10 %	20,4	20 %
Øremerket paralympisk idrett (fordeles på postene)	10,0	10,0	0 %	20,0	100 %	20,0	100 %
Summerte tall	146,3	151,6	4 %	176,7	21 %	209,8	43 %

17.3. Endringsbehov ut i fra dagens budsjettammer

Styringsgruppen vil anbefale at det etableres en egen gruppe for å utrede alternative finansieringsmodeller for en forsterket toppidrettssatsing, og at man i perioden med opptrapping realiserer hvert målbilde fullstendig før man går til neste trinn/nivå.